

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11236

[Total No. of Pages : 4

[6464]-251

S.Y. B.A. (SODL)

PUBLIC ADMINISTRATION

CC-J-II : District Administration - II

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Fill in the blanks by choosing the correct option for the following questions. [6]

- i) Under Section-5 of Maharashtra Police Act 1967 the Government appoints _____ in the village.
 - a) Executive Magistrate
 - b) Police Officer
 - c) Police Patil
 - d) Talathi
- ii) The Consumer Protection Act came into force in India on _____.
 - a) 20 January 1986
 - b) 24 December 1986
 - c) 26 January 1995
 - d) 17 January 1985
- iii) The administration and control of the prison is vested in the _____.
 - a) Prison Legal Officer
 - b) Jail Officer
 - c) Inspector General of Prisons
 - d) Prison Accounts Officer
- iv) The District Planning Committee is established under Article _____ of the Constitution.
 - a) 243 ZF
 - b) 243 ZD
 - c) 243 ZE
 - d) 243 ZG
- v) The tenure of the District Judge is up to the age of _____ years.
 - a) 60 years
 - b) 62 years
 - c) 65 years
 - d) 68 years
- vi) The task of disaster management at the local level has been entrusted to _____.
 - a) District Rural Development Agency
 - b) National Disaster Management Authority
 - c) State Disaster Management Authority
 - d) District Disaster Management Authority.

P.T.O.

B) Answer any three of the following questions in 20 to 25 words :[6]

- i) Write the hierarchy of the police system in the district.
- ii) Write the qualifications of the Judges of the Taluka Court.
- iii) Write two Act related to prison administration.
- iv) Write two types of disasters with examples.

Q2) Answer any five of the following questions in 50 words. [20]

- a) Write the Eligibility for the post of Police Patil.
- b) Explain the structure of the district and sessions courts and write the qualifications of the judges.
- c) Write the provisions of punishment given to prisoners in prison.
- d) Explain the powers and functions of the District Court.
- e) Write the objectives of disaster management.
- f) Explain the organizational structure of the prison department in Maharashtra.

Q3) Attempt any three short notes. [18]

- a) Local Crime Branch: Function.
- b) Consumer Grievance Redressal Forum.
- c) Prison Administration: Objective and Function.
- d) District Planning Committee.
- e) District Rural Development Agency: Nature and Structure.

Q4) Write detailed answers to any two of the following questions. [20]

- a) Explain the powers and functions of the District Superintendent of Police.
- b) Explain the function of District Rural Development System.
- c) Explain the problems in the judicial system in India and explain the reforms.

Total No. of Questions : 4]

PD-11236

[6464]-251
S.Y. B.A. (SODL)
PUBLIC ADMINISTRATION
CC-J-II : District Administration - II
(2019 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) अ) खालील प्रश्नांच्या योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. [6]
- i) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम-1967 कलम-5 अन्वये शासन गावात नेमणूक केली जाते.
अ) कार्यकारी दंडाधिकारी ब) पोलीस अधिकारी
क) पोलीस पाटील ड) तलाठी
- ii) भारतात रोजी ग्राहक संरक्षण कायदा अमलात आणला.
अ) 20 जानेवारी 1986 ब) 24 डिसेंबर 1986
क) 26 जानेवारी 1995 ड) 17 जानेवारी 1985
- iii) कारागृहाचे प्रशासन व त्याचे नियंत्रणाचे काम यांच्याकडे असते.
अ) कारागृह विधी अधिकारी ब) तुरुंग अधिकारी
क) कारागृह महानिरीक्षक ड) कारागृह लेखा अधिकारी
- iv) जिल्हा नियोजन समितीची स्थापना राज्यघटनेचे कलमानुसार केली जाते.
अ) 243 ZF ब) 243 ZD
क) 243 ZE ड) 243 ZG
- v) जिल्हा न्यायाधीशांचा कार्यकाळ वयाच्या वर्षा पर्यंत असतो.
अ) 60 वर्ष ब) 62 वर्ष
क) 65 वर्ष ड) 68 वर्ष
- vi) स्थानिक पातळीवरील आपत्ती निवारणाचे कार्य यांच्याकडे सोपवण्यात आले आहे.
अ) जिल्हा ग्रामीण विकास अभिकरण
ब) राष्ट्रीय आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण
क) राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण
ड) जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण

- ब) खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तरे 20 ते 25 शब्दात लिहा. [6]
- i) जिल्ह्यातील पोलीस यंत्रणेची पदसोपान रचना लिहा.
 - ii) तालुका न्यायाधीशाच्या पात्रता लिहा.
 - iii) कारागृह प्रशासनासंबंधी दोन कायदे लिहा.
 - iv) आपत्तीचे दोन प्रकार उदाहरणासहित लिहा.

- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्नांची उत्तरे 50 शब्दात लिहा. [20]
- अ) पोलीस पाटील पदाच्या पात्रता लिहा.
 - ब) जिल्हा व सत्र न्यायालयाची रचना स्पष्ट करून न्यायाधीशांच्या पात्रता लिहा.
 - क) कैद्यांना कारागृहात देण्यात येणारी शिक्षेची तरतुदी लिहा.
 - ड) जिल्हा न्यायालयाचे अधिकार व कार्य स्पष्ट करा.
 - इ) आपत्ती व्यवस्थापनाची उद्दिष्टे लिहा.
 - फ) महाराष्ट्रातील कारागृह विभागाची संस्थात्मक रचना स्पष्ट करा.

- प्रश्न 3) टीपा लिहा. (कोणतेही तीन) [18]
- अ) स्थानिक गुन्हे शाखा:कार्य
 - ब) ग्राहक तक्रार निवारण मंच
 - क) कारागृह प्रशासन : उद्देश आणि कार
 - ड) जिल्हा नियोजन समिती
 - इ) जिल्हा ग्रामीण विकास अभिकरण स्वरूप व रचना

- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा. [20]
- अ) जिल्हा पोलीस अधीक्षकाचे अधिकार व कार्य स्पष्ट करा.
 - ब) जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेचे कार्य स्पष्ट करा.
 - क) भारतातील न्यायव्यवस्थेतील समस्या सांगून सुधारणा स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD11237

[Total No. of Pages : 4

[6464]-252

S.Y.B.A. (SODL)

EDUCATION

CC-M-II : Practices in Education - II

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Fill in the blanks. [6×1=6]

- i) The term 'curriculum' has been derived from a latin word _____.
 - a) Curricure
 - b) Circus
 - c) Syllabus
 - d) Currere
- ii) Choose the correct Principles of curriculum construction from following.
 - a) Principle of utility
 - b) Principle of integration
 - c) A and B Both are correct
 - d) None of the Above
- iii) Management is a _____ Activity.
 - a) Single
 - b) Group
 - c) Human
 - d) Organizational
- iv) The scope of _____ administration is widespread. It includes all activities carried on the school complex.
 - a) Managerial
 - b) Institutional
 - c) Educational
 - d) None of above
- v) State the full form of ICT.
 - a) Information and Communication Technology
 - b) Information and Co-operation Technology
 - c) Intel and Communication Technology
 - d) Integrated and Communicational Technology
- vi) _____ of teachers can indicate to them ways to improve their teaching - learning methods.
 - a) Problem - Solving
 - b) Interactive sessions
 - c) Modern Technology
 - d) Video tape recording

P.T.O.

- B) Answer any three of the following questions in short. [3×2=6]
- a) Give two definition of constructivism.
 - b) Write any two characteristics of Educational management.
 - c) Which are New educational Technologies?
 - d) What is edutainment?

- Q2)** Answer any five of the following questions in short. [5×4=20]
- a) Write any four drawbacks of traditional curriculum.
 - b) What are the major aims of activity based learning?
 - c) Give the main objectives of educational administration.
 - d) State functions of NCERT.
 - e) Write the skills and qualities of ICT Teacher.
 - f) Which are the important technologies use in education?

- Q3)** Write notes on any three of the following. [3×6=18]
- a) State the characteristics of a good curriculum.
 - b) What is structure of Educational management.
 - c) What are the duties of Education officer with regards to teachers.
 - d) What are the Advantages of ICT?

- Q4)** Attempt any two of the following questions. [2×10=20]
- a) Define curriculum. Write the types or Approaches of curriculum in detail.
 - b) What is management? Explain in details of Characteristics and Nature of management.
 - c) What is ICT? Write the merits and demerits of multimedia in Education.

PD11237

S.Y.B.A. (SODL)

EDUCATION

CC-M-II : Practices in Education - II

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

/एकूण गुण : 70

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

[6×1=6]

- i) 'अभ्यासक्रम' हा शब्द या लॅटिन शब्दापासून आला आहे.
अ) कॅरीकूर ब) सर्कुअस
क) पाठ्यक्रम ड) क्यूरेर
- ii) खालीलपैकी अभ्यासक्रम बांधणीची योग्य तत्त्वे निवडा.
अ) उपयुक्ततेचे तत्त्व ब) एकत्रीकरणाचे तत्त्व
क) अ आणि ब दोन्ही बरोबर आहेत ड) वरीलपैकी एकही नाही
- iii) व्यवस्थापन हा एक उपक्रम आहे.
अ) एकल ब) गट
क) मानवी ड) संघटनात्मक
- iv) प्रशासनाची व्याप्ती विस्तृत आहे. त्यात शाळा संकुलात केल्या जाणाऱ्या सर्व उपक्रमांचा समावेशक आहे.
अ) व्यवस्थापकीय ब) संस्थात्मक
क) शैक्षणिक ड) वरीलपैकी एकही नाही
- v) ICT चे पूर्ण रूप सांगा.
अ) Information and Communication Technology
ब) Information and Co-operation Technology
क) Intel and Communication Technology
ड) Integrated and Communicational Technology
- vi) माध्यमातून शिक्षक त्यांच्या अध्ययन अध्यापन पद्धती सुधारण्याचे मार्ग त्यांना सांगू शकतात.
अ) समस्या-निराकरण ब) परस्परसंवादी सत्र
क) आधुनिक तंत्रज्ञान ड) व्हिडिओ टेप रेकॉर्डिंग

ब) खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न थोडक्यात उत्तरे द्या.

[3×2=6]

- i) रचनावादाच्या दोन व्याख्या द्या.
- ii) शैक्षणिक व्यवस्थापनाची कोणतीही दोन वैशिष्ट्ये लिहा.
- iii) नवीन शैक्षणिक तंत्रज्ञान कोणते आहेत?
- iv) शैक्षणिक मनोरंजन म्हणजे काय?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची संक्षिप्त उत्तरे लिहा.

[5×4=20]

- अ) पारंपारिक अभ्यासक्रमाचे कोणतेही चार तोटे लिहा.
- ब) उपक्रम-आधारित शिक्षणाचे प्रमुख उद्दिष्ट्ये काय आहेत?
- क) शैक्षणिक प्रशासनाची मुख्य उद्दिष्ट्ये सांगा.
- ड) NCERT ची कार्ये लिहा.
- इ) ICT शिक्षकांची कौशल्ये आणि गुण लिहा.
- फ) शिक्षणात वापरल्या जाणाऱ्या तंत्रज्ञान कोण-कोणते आहेत?

प्र.3) खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

[3×6=18]

- अ) चांगल्या अभ्यासक्रमाची वैशिष्ट्ये सांगा.
- ब) शैक्षणिक व्यवस्थापनाची रचना काय आहे?
- क) शिक्षकांबाबत शिक्षण अधिकाऱ्यांची कर्तव्ये काय आहेत?
- ड) ICT चे फायदे काय आहेत?

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[2×10=20]

- अ) अभ्यासक्रमाची व्याख्या लिहा. अभ्यासक्रमाचे प्रकार किंवा दृष्टिकोन तपशीलवार लिहा.
- ब) व्यवस्थापन म्हणजे काय? व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये आणि स्वरूप तपशीलवार स्पष्ट करा.
- क) ICT म्हणजे काय? शिक्षणातील मल्टीमीडियाचे फायदे आणि तोटे लिहा.

[6464]-253

S.Y.B.A. (SODL)

MARATHI (मराठी)

CC-B-II : भाषिक कौशल्यविकास आणि आधुनिक मराठी
साहित्यप्रकार – ललित गद्य (मराठी)
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून सहा प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[6]

- i) युट्युबची स्थापना कधी झाली?
अ) फेब्रुवारी 2004 ब) फेब्रुवारी 2005
क) फेब्रुवारी 2006 ड) फेब्रुवारी 2007
- ii) निबंध लेखनाचे एकूण किती प्रकार आहेत?
अ) तीन ब) चार
क) पाच ड) सहा
- iii) निबंधाची पुढची विकसित अवस्था कोणती?
अ) गद्य ब) पद्य
क) गद्य-पद्य ड) ललित गद्य
- iv) साहित्यरंग पुस्तकाचे संपादक खालीलपैकी कोण आहेत?
अ) प्रा. डॉ. शिरीष लांडगे ब) प्रा. डॉ. दिलीप पवार
क) प्रा. डॉ. जया कदम ड) वरीलपैकी सर्व
- v) मराठीतील पहिले वृत्तपत्र कोणते मानले जाते?
अ) दर्पण ब) ज्ञानोदय
क) प्रभाकर ड) मराठी ज्ञानप्रसारक
- vi) ग्रंथमित्र या ललित लेखाच्या लेखिकेचे नाव काय?
अ) अरूणा ढेरे ब) शांता शेळके
क) गौरी देशपांडे ड) कमल देसाई

P.T.O.

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[6]

- i) गुगलविषयी माहिती लिहा.
- ii) ललित गद्याचे घटक कोणते ते लिहा?
- iii) प्रवीण बांदेकर यांच्या कादंबरींची नावे लिहा.
- iv) मारूती चितमपल्ली यांच्या ग्रंथांची नावे लिहा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) ललित गद्याचे स्वरूप लिहा.
- ब) गुगल मिटचे महत्त्व लिहा.
- क) प्रवीण बांदेकर यांच्या लेखनाची वैशिष्ट्ये लिहा.
- ड) पाखर या ललित लेखातून मांडलेले विचार तुमच्या शब्दात लिहा.
- इ) 'आणि बुद्धाचा जन्म होतो' या लेखातील गोष्टीचे तात्पर्य लिहा.
- फ) 'कोरडी भिक्षा' या ललित लेखाची माहिती लिहा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[18]

- अ) युट्युबचा शिक्षणातील उपयोग लिहा.
- ब) ललित गद्याचे प्रकार स्पष्ट करा.
- क) तुम्हाला महत्त्वाचे वाटलेले सहावे सुख कोणते ते लिहा?
- ड) शांता शेळके यांच्या ग्रंथमित्र या ललित लेखाचा आशय लिहा.
- इ) द. भि. कुलकर्णी यांचे भाषाविषयीचे विचार तुमच्या शब्दात लिहा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) 'तुझ्या नादानं पाहिली तुझीच रे पंढरी' या लेखातून ललित गद्याची कोणती वैशिष्ट्ये प्रकट होतात ते लिहा?
- ब) 'साहित्यरंग' या पुस्तकाचा परिचय करून द्या.
- क) ललित गद्याची वाटचाल स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD11239

[Total No. of Pages : 2

[6464]-254

S.Y.B.A. (SODL)

HINDI (हिन्दी)

CC-C-II : आधुनिक हिंदी व्यंग साहित्य तथा व्यावहारिक हिंदी
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

समय : 3 घंटे/

/पूर्णांक : 70

सूचनाएँ : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्न के पूर्णांक हैं।

प्र.1) अ) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्यों में लिखिए।

[6]

- i) व्यंगकार लतीफ़ घोंगी की रचनाएं कौन-कौन सी हैं?
- ii) इंटरव्यू का हिंदी में अर्थ क्या है?
- iii) रोजेटा स्टोन कितनी भाषा में मौजूद हैं?
- iv) 'काका की फूल' के रचनाकार कौन हैं?
- v) डॉ. सुदर्शन मजीठिया भारत के किस अंचल के लोकप्रिय लेखक हैं?
- vi) ज्वालाप्रसाद किस राज्य के मुख्यमंत्री हैं?

ब) निम्नलिखित में से किसी तीन प्रश्नों के संक्षिप्त उत्तर लिखिए।

[6]

- i) भाषा से संबंधित एप्स के नाम लिखिए।
- ii) उदयप्रकाश के रचनाओं के नाम लिखिए।
- iii) 'पल्लवन' की परिभाषा दीजिए।
- iv) सुभाष काबरा की कहानी कला की दो विशेषताएं लिखिए।

P.T.O.

प्र.2) निम्नलिखित में से किसी भी पांच प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

[20]

- अ) पल्लवन के नियमों की व्याख्या कीजिए।
- ब) अशोक चक्रधर की काव्यगत विशेषताएं लिखिए।
- क) नागार्जुन का साहित्यिक परिचय दीजिए।
- ड) 'देश के लिए नेता' कविता का आशय लिखिए।
- इ) डॉ. सुदर्शन मजीठिया की कहानी कला की विशेषताएं लिखिए।
- फ) 'अफसर' कहानी का सार लिखिए।

प्र.3) निम्नलिखित में से किसी तीन प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

[18]

- अ) 'प्रेम की बिरादरी' कहानी की समीक्षा कीजिए।
- ब) 'सावधान हम ईमानदार हैं' कहानी का सार लिखिए।
- क) 'झोले' कहानी की समीक्षा कीजिए।
- ड) शरद जोशी का साहित्यिक परिचय दीजिए।
- इ) 'कितनी रोटी' कविता का कथ्यगत विश्लेषण कीजिए।

प्र.4) निम्नलिखित में से किसी दो प्रश्नों के उत्तर विस्तार से लिखिए।

[20]

- अ) नागार्जुन की काव्यगत विशेषताओं पर प्रकाश डालिए।
- ब) साक्षात्कारकर्ता की विशेषताओं का विश्लेषण कीजिए।
- क) भाषा से संबंधित एप्स की समीक्षा कीजिए।

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 4

PD11240

[6464]-255

S.Y.B.A. (SODL)

HISTORY

CC-E-II : History of the Marathas (1707-1818)
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figure to the right indicate full marks.*

Q1) A) Attempt the following. [6]

- i) Who founded the maratha mandal?
- ii) When was the Third Battle of Panipat fought?
- iii) Who Signed the Treaty of Vasai?
- iv) Who was Pendhari?
- v) What is Balute?
- vi) Explain the meaning of Upari.

B) Answer any three of the following questions in short. [6]

- i) Who fought the Battle of Dabhoi?
- ii) Write who the Rohillas were?
- iii) When and who fought the Battle of Rakshasbhuvan?
- iv) State name the festivals of the Peshwa period?

Q2) Answer any five of the following questions in short. [20]

- a) Explain the importance of the Treaty of Varana.
- b) Review the campaigns of Nanasaheb Peshwa in the south.
- c) Explain the objectives of the Barbhai mandal.
- d) Write any two reasons for the destruction of the maratha power.
- e) Review the life of women during the peshwa period.
- f) Explain the functions of the Vatandars in Gavgada.

P.T.O.

Q3) Write notes on any three of the following.

[18]

- a) Sardeshmukhi
- b) Treaty of Surat
- c) Shiledar and Bargir
- d) Mahadaji Shinde
- e) Paga of peshwa period

Q4) Attempt any two of the following questions.

[20]

- a) Review the achievements of Peshwa Balaji Vishwanath.
- b) Write the reasons for the defeat of the Maratha in Panipat.
- c) Write detailed information about the administrative system during the peshwa period.

Total No. of Questions : 4]

PD11240

[6464]-255

S.Y.B.A. (SODL)

HISTORY

CC-E-II : History of the Marathas (1707-1818)
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) खालील प्रश्न सोडवा. [6]

- i) मराठा मंडळाची स्थापना कोणी केली?
- ii) पानिपतची तिसरी लढाई केंव्हा लढली गेली?
- iii) वसईचा तह कोणामध्ये झाला?
- iv) पेंढारी कोण होते?
- v) बलुते म्हणजे काय?
- vi) उपरीचा अर्थ सांगा.

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. [6]

- i) डभईची लढाई कोणामध्ये लढली गेली?
- ii) रोहिले कोण होते ते लिहा?
- iii) राक्षसभूवनची लढाई कधी व कोणामध्ये झाली?
- iv) पेशवेकालीन सणांची नावे सांगा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. [20]

- अ) वारणेच्या तहाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) नानासाहेब पेशव्यांच्या दक्षिणेतील मोहिमांचा आढावा घ्या.
- क) बारभाई मंडळाची ध्येयधोरणे स्पष्ट करा.
- ड) मराठा सत्तेच्या विनाशाची कोणतीही दोन कारणे लिहा?
- इ) पेशवेकालीन स्त्रीजीवनाचा आढावा घ्या.
- फ) गावगाड्यातील वतनदारांची कामे स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा.

[18]

- अ) सरदेशमुखी
- ब) सुरतेचा तह
- क) शिलेदार व बारगीर
- ड) महादजी शिंदे
- इ) पेशवेकालीन पागा

प्र.4) खालीलपैकी दोन प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा.

[20]

- अ) पेशवे बाळाजी विश्वनाथांच्या कामगिरीचा आढावा घ्या.
- ब) पानिपतमधील मराठ्यांच्या पराभवाची कारणे लिहा.
- क) पेशवेकालीन प्रशासन व्यवस्थेविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD11241

[Total No. of Pages : 4

[6464]-256

S.Y.B .A. (SODL)

ECONOMICS

CC-G-II : Financial System-II

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt the following

A) Solve the following multiple choice questions.

[6×1=6]

- i) Tax transition is a _____ process.
 - a) From tax base to tax base
 - b) From tax base to tax base
 - c) Both of the above
 - d) None of these
- ii) The highest share of the Central Government's income is _____.
 - a) Direct tax
 - b) Indirect tax
 - c) Foreign loan
 - d) Foreign donation
- iii) Planning Commission started in India from _____.
 - a) 1951
 - b) 1950
 - c) 1949
 - d) 1948
- iv) The balance of international trade becomes _____ due to the deficit.
 - a) Unfavorable
 - b) Favorable
 - c) Unbalanced
 - d) Balanced
- v) A state of the economy without fluctuations but growing at a constant rate is _____.
 - a) Economic stability
 - b) Economic instability
 - c) Economic growth
 - d) Economic decline
- vi) Income tax and corporate tax are examples of _____ taxes.
 - a) Direct tax
 - b) Indirect tax
 - c) Local government tax
 - d) State government tax

P.T.O.

- B) Answer any three of the following questions in short [3×2=6]
- i) Define monetary policy
 - ii) Define bank rate
 - iii) Explain the establishment of SEBI
 - iv) Give information about the establishment of the World Bank

Q2) Answer any five of the following questions in short. [5×4=20]

- a) State the role of Reserve Bank of India.
- b) State the main functions of Reserve Bank of India
- c) State the functions of IRDA
- d) State the objectives of Asian Development Bank.
- e) State the structure of World Bank.
- f) State the alternative sources of finance.

Q3) Write notes on any three of the following. [3×6=18]

- a) State the measures of money supply.
- b) State the objectives of monetary policy.
- c) State the qualitative instruments of inflation control.
- d) State the functions of SEBI.
- e) State the objectives of the International Monetary Fund.

Q4) Attempt any two of the following questions. [2×10=20]

- a) State the numerical tools of risk management
- b) State the objectives of reforms in the banking sector in India.
- c) State the tools of risk management.

PD11241

(मराठी रूपांतर)

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

ड) राज्य सरकारचे कर

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या.

[3×2=6]

- i) चलनविषयक धोरणाची व्याख्या द्या.
- ii) बँक दराची व्याख्या द्या.
- iii) सेबीची स्थापना सांगा.
- iv) जागतिक बँक स्थापनेची माहिती द्या.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे द्या.

[5×4=20]

- अ) भारतीय रिझर्व बँकेची भूमिका सांगा.
- ब) भारतीय रिझर्व बँकेचे प्रमुख कार्य सांगा.
- क) आय आर डी ए ची कार्य सांगा.
- ड) आशियाई विकास बँकेचे उद्दिष्टे सांगा.
- इ) जागतिक बँकेची रचना सांगा.
- फ) वित्त पुरवठ्याचे पर्यायी स्रोत सांगा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टीपा लिहा.

[3×6=18]

- अ) पैशाच्या पुरवठ्याची मापने सांगा.
- ब) चलनविषयक धोरणाची उद्दिष्टे सांगा.
- क) पतनियंत्रणाचे गुणात्मक साधने सांगा.
- ड) सेबीचे कार्य सांगा.
- इ) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी चे उद्दिष्टे सांगा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[2×10=20]

- अ) पतनियंत्रणाची संख्यात्मक साधने सांगा.
- ब) भारतातील बँकिंग क्षेत्रातील सुधारणांची उद्दिष्टे सांगा.
- क) जोखीम व्यवस्थापनाची साधने सांगा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11242

[Total No. of Pages : 4

[6464]-257

S.Y.B.A (SODL)

POLITICAL SCIENCE

CC-H-II - An Introduction to Political Science - II

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Fill in the blanks : [6]

- i) The word liberty is used for the independence of an individual while the word _____ is used for the independence of a nation.
 - a) Freedom
 - b) Equality
 - c) Fraternity
 - d) Nationality
- ii) In _____ the UN Published the Universal Declaration of Human Right.
 - a) 1947
 - b) 1948
 - c) 1949
 - d) 1950
- iii) According to maner in the embodiment of ideas is _____.
 - a) Mind
 - b) Volition
 - c) Spiritual Practice
 - d) Ideology
- iv) The cold War ended with the Collapse of the Soviet Union in _____.
 - a) 1945
 - b) 1991
 - c) 1957
 - d) 2002
- v) OPEC was founded in 1960 in _____ Iraq
 - a) Baghdad
 - b) Mossul
 - c) Karbala
 - d) Basera
- vi) Every citizen of India who completes _____ years of age gets the right to vote.
 - a) 17
 - b) 18
 - c) 21
 - d) 25

P.T.O.

B) Answer any three of the following questions in 20 to 25 words [6]

- i) Write the definition of freedom.
- ii) Write the definition of Right.
- iii) Write the definition of Nationalism.
- iv) Write the names of the five permanent member countries of the United Nation Security Council.

Q2) Answer any five of the following questions in 50 words. [20]

- a) Write the challenges before the rights.
- b) Explain the concept of political equality.
- c) Write down the tools of Ideology.
- d) Write the basic principles of Internationalism.
- e) Write the nature of Nationalism.
- f) Write the Principles of United Nation Organization.

Q3) Write the short notes. (any three) [18]

- a) John Rawls's Theory of Justice.
- b) Fabian Socialism
- c) Fascism
- d) Multinational Corporation
- e) Importance of Equality

Q4) Answer any two of the following questions in detail. [20]

- a) What is Liberty? Explain it and write its types.
- b) Write the meaning of nationalism and describe the elements of nationalism in detail.
- c) Explain the objectives and principle of the United Nations and write its features.

Total No. of Questions : 4]

PD-11242

[6464]-257

S.Y.B.A (SODL)

POLITICAL SCIENCE

CC-H-II - An Introduction to Political Science - II

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) अ) योग्य पर्याय वापरून रिक्तस्थानां जागा भरा. [6]
- i) 'लिबर्टी' हा शब्द व्यक्तीच्या स्वातंत्र्यासंदर्भात वापरला जातो, तर हा शब्द राष्ट्रांच्या स्वातंत्र्यासंदर्भात वापरला जातो
अ) फ्रिडम ब) इक्वालिटी
क) फ्रॉन्ट्रिनिटी ड) नॅशनलिटी
- ii) साली युनोने मानवी हक्कांचा जाहीरनामा प्रसिद्ध केला.
अ) 1947 ब) 1948
क) 1949 ड) 1950
- iii) मॅनरीन यांच्या मते 'विचारांचे मूर्त रूप म्हणजे होय'.
अ) मन ब) संकल्प
क) साधना ड) विचारप्रणाली
- iv) मध्ये सोवियत रशियाच्या विघटनानंतर शीतयुद्धांचा अंत झाला.
अ) 1945 ब) 1991
क) 1957 ड) 2002
- v) ओपेक संघटना 1960 मध्ये इराकच्या शहरात स्थापना झाली.
अ) बगदाद ब) मोसुल
क) कर्बला ड) बसरा
- vi) भारता मध्ये वर्षे पूर्ण करणाऱ्या प्रत्येक नागरिकाला मतदानाचा अधिकार मिळतो.
अ) 17 ब) 18
क) 21 ड) 25

- ब) खालीलपैकी 3 प्रश्नांची उत्तरे 20 ते 25 शब्दांत लिहा. [6]
- i) स्वातंत्र्याची व्याख्या लिहा.
 - ii) हक्काची व्याख्या लिहा.
 - iii) राष्ट्रवादाची व्याख्या लिहा.
 - iv) संयुक्त राष्ट्र संघाच्या सुरक्षा मंडळातील पाच कायम सभासद देशांची नावे लिहा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 50 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) हक्कांसमोरील आव्हाने लिहा.
- ब) राजकीय समता ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- क) विचार प्रणालीची साधने लिहा.
- ड) आंतरराष्ट्रवादाची मूलभूत तत्वे लिहा.
- इ) राष्ट्रवादाचे स्वरूप लिहा.
- फ) संयुक्त राष्ट्र संघटनेची तत्वे लिहा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणतेही तीन) [18]

- अ) जॉन रॉल्स यांचा न्यायविषयक सिद्धांत.
- ब) फेबियन समाजवाद
- क) फॅसिझम
- ड) बहुराष्ट्रीय निगम
- इ) समतेचे महत्त्व

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा. [20]

- अ) स्वातंत्र्य म्हणजे काय ते स्पष्ट करून त्याचे प्रकार लिहा.
- ब) राष्ट्रवादाचा अर्थ लिहून राष्ट्रवादाचे घटक सविस्तर लिहा.
- क) संयुक्त राष्ट्र संघटनेची उद्दिष्टे व तत्वे स्पष्ट करून वैशिष्ट्ये लिहा.

SEAT No. :

--

PD-11243

[Total No. of Pages : 4

[6464]-258

S.Y. B.A (SODL)

GEOGRAPHY

CC-P-II : Environmental Geography - II
(2019 Pattern) (Semester-IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70]

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Attempt the following fill in the blanks : [6]

- i) Swine influenza virus is common through out _____ population.
 - a) Human
 - b) Bird
 - c) Animal
 - d) Pig
- ii) Carbon dioxide, methene, aerosol, Nitrous oxide and halocarbon are called as _____ types of gases.
 - a) Industrial
 - b) Green house
 - c) Hazardous
 - d) None of these
- iii) _____ gas is known as umbrella of the earth.
 - a) Methen
 - b) Nintrogen
 - c) Oxygen
 - d) Ozone
- iv) Chemical fertilizers, Pesticides, Insecticides and HYV are included in _____.
 - a) Blue Revolution
 - b) White Revolution
 - c) Pink Revolution
 - d) Green Revolution
- v) Macrolevel planning sets the _____ development agenda in India.
 - a) Village level
 - b) State level
 - c) National level
 - d) Divisional level
- vi) Wild life Protection act is passed in _____.
 - a) 1974
 - b) 1972
 - c) 1981
 - d) 1986

P.T.O.

B) Attempt any three of the following questions. [6]

- i) Give any two examples of biological disasters.
- ii) State the types of environmental planning.
- iii) What is global warming.
- iv) Write a main objectives of Kyoto Protocol.

Q2) Attempt any five of the following questions. [20]

- a) Write in brief characteristics of disaster.
- b) Describe about the earthquake disaster management.
- c) Explain the swine flu disaster.
- d) Discuss on controlling measures of Acid Rain.
- e) Meaning fully describe the planning of environment management.
- f) Illustrate the environment protection Act - 1986.

Q3) Attempt any three of the following questions. [18]

- a) Explain the types of natural disaster.
- b) Inform about the methods of environmental assessment.
- c) Meaning fully describe the Ozone layer depletion.
- d) Write note on causes and effects of acid rain.
- e) Explain the flood management of India.

Q4) Attempt any two of the following questions. [20]

- a) Briefly explain the definition, causes and remedies on controlling of flood disaster in India.
- b) Describe the over use of chemical fertilizer, pesticides and insecticides in agriculture and its impacts on human community and agriculture.
- c) Explain about the Covid - 19 and it's impacts on Indian Economy.

PD-11243

S.Y. B.A (SODL)

GEOGRAPHY

CC-P-II : Environmental Geography - II

(2019 Pattern) (Semester-IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 70

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) સંદર્ભાસાથી મૂળ ઇંગ્રજી પ્રશ્નપત્રિકા પાઠાવી.

प्रश्न 1) अ) खालीलपैकी रिकाम्या जागी योग्य पर्याय निवडा. [6]

i) स्वार्डिन फ्ल्यु विषाणूचा प्रसार सामान्यपणे पासून होतो.

अ) मानव

ब) पक्षी

क) प्राणी

ड) डक्कर

ii) कार्बन डायऑक्साईड, मिथेन, एरोसोल, नायट्रस ऑक्साइड व हॅलोकार्बन यांना प्रकारचे वायूमृणन ओळखले जाते.

अ) औद्योगिक

ब) हरितगृह

क) घातक

ड) वरीलपैकी नाही

iii) या वायूस 'पृथ्वीची छत्री' असे म्हणतात.

अ) मिथेन

ब) नायट्रोजन

क) ऑक्सीजन

ડ) ઓઝોન

iv) रासायनिक खते, किटकनाशके, किडनाशके व अधिक उत्पादन देणारी बियाणे इत्यादीचा मध्ये समावेश होतो.

अ) निळी क्रांती

ब) श्वेत क्रांती

क) गुलाबी क्रांती

ड) हरित क्रांती

v) स्थूल स्तरावरील नियोजन भारतातील.....विकासाचा अजेंडा (Agenda) निश्चित करते.

अ) भाव पातळी वरील

ब) राज्य स्तरावरील

क) राष्ट्रीय स्तरावरील

ड) विभागीय स्तरावरील

vi) वन्यजीव संरक्षण कायदा साली संमत झाला.

अ) 1974

ब) 1972

क) 1981

ड) 1986

- ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [6]
- i) कोणत्याही दोन जैविक आपत्तींची उदाहरणे लिहा.
 - ii) पर्यावरणीय नियोजनाचे प्रकार सांगा.
 - iii) जागतिक तापमान वाढ म्हणजे काय?
 - iv) क्योटो प्रोटोकॉलचे मुख्य उद्दिष्ट लिहा.

- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [20]
- अ) आपत्तींची थोडक्यात वैशिष्ट्ये लिहा.
 - ब) भूकंप आपत्ती व्यवस्थापनाविषयी वर्णन करा.
 - क) स्वाईन फ्ल्यू आपत्ती स्पष्ट करा.
 - ड) आम्ल पर्जन्यावरील उपाययोजनांवर चर्चा करा.
 - इ) पर्यावरण व्यवस्थापन नियोजनाचे अर्थ पूर्ण वर्णन करा.
 - फ) पर्यावरण संरक्षण कायदा-1986 स्पष्ट करा.

- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [18]
- अ) नैसर्गिक आपत्तीचे प्रकार स्पष्ट करा.
 - ब) पर्यावरणीय मूल्यमापन पद्धती ची माहिती द्या.
 - क) ओझोन थराच्या न्हासाबद्दल अर्थपूर्ण वर्णन करा.
 - ड) आम्ल पर्जन्याची कारणे व परिणाम-यावर टिपा लिहा.
 - इ) भारतातील पूर व्यवस्थापन स्पष्ट करा.

- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [20]
- अ) भारतातील महापूराची व्याख्या सांगून कारणे व नियंत्रणात्मक उपाययोजना थोडक्यात स्पष्ट करा.
 - ब) शेतीतील रासायनिक खते, किटकनाशके व किडनाशकांच्या अतिवापराचा मानवी समुदाय व शेतीवरील परिणामांचे वर्णन करा.
 - क) कोव्हिड-19 स्पष्ट करून त्यांचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PD11244

[6464]-259

[Total No. of Pages : 4

S.Y.B.A. (SODL)

ENVIRONMENT SCIENCE (Compulsory)

AECC - II : Environmental Studies - II

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Attempt the following fill in the blanks. [4]

- i) The substances that causes pollution are called _____
 - a) Green house gases
 - b) Pollutants
 - c) Pollination
 - d) Fertilizers
- ii) Smog causes _____
 - a) Water Pollution
 - b) Air Pollution
 - c) Soil Pollution
 - d) None of these
- iii) The environment protection Act was passed in _____
 - a) 1981
 - b) 1982
 - c) 1986
 - d) 1988
- iv) Silent valley is located in _____.
 - a) Maharashtra
 - b) Punjab
 - c) Karnataka
 - d) Kerala

B) Answer any three of the following questions in short. [6]

- i) What is environmental pollution?
- ii) Write any two rights of tribal community.
- iii) Which gases causes acid rain?
- iv) Explain any two harmful effects caused by landslide.

P.T.O.

Q2) Answer any three of the following questions.

[15]

- a) Explain the causes of water pollution.
- b) Write a note on ozone layer depletion.
- c) Describe in brief kyoto protocol.
- d) Explain the impact of increasing human population on the environment.
- e) Give information about the chipko movement in India.

Q3) Attempt any one of the following question.

[10]

- a) Evaluate the controlling measures for urban waste in details.
- b) Describe the meaning, causes and measures for global warming.

Total No. of Questions : 3]

PD11244

[6464]-259

S.Y.B.A. (SODL)

ENVIRONMENT SCIENCE (Compulsory)

AECC - II : Environmental Studies - II

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) खालील रिकाम्या जागा भरा.

[4]

- i) प्रदूषण निर्माण करणाऱ्या घटकांना म्हणतात.
अ) हरितगृह वायू ब) प्रदूषके
क) परागकण ड) खते
- ii) धुक्यामुळे प्रदूषण होते.
अ) जल प्रदूषण ब) हवा प्रदूषण
क) मृदा प्रदूषण ड) यापैकी नाही
- iii) पर्यावरण संरक्षण कायदा वर्षी मंजूर झाला.
अ) 1981 ब) 1982
क) 1986 ड) 1988
- iv) सायलेंट व्हॅली राज्यात स्थित आहे.
अ) महाराष्ट्र ब) पंजाब
क) कर्नाटक ड) केरळ

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे संक्षिप्त स्वरूपात लिहा.

[6]

- i) पर्यावरण प्रदूषण म्हणजे काय?
ii) आदिवासी समाजाचे कोणतेही दोन हक्क लिहा.
iii) कोणत्या वायूमुळे आम्ल पर्जन्य होतो?
iv) भूस्खलनामुळे होणारे कोणतेही दोन हानिकारक परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[15]

- अ) जल प्रदूषणाची कारणे स्पष्ट करा.
- ब) ओझोन थराचा क्षय – टिप लिहा.
- क) क्योटो प्रोटोकॉलचे थोडक्यात वर्णन करा.
- ड) वाढत्या मानवी लोकसंख्येचा पर्यावरणावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.
- इ) भारतातील चिपको चळवळीबद्दल माहिती द्या.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

[10]

- अ) शहरी कचरा नियंत्रण उपायांचे तपशीलवार मूल्यांकन करा.
- ब) जागतिक तापमान वाढीचा अर्थ, कारणे आणि उपाययोजना स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11245

[Total No. of Pages : 2

[6464]-260

S.Y. B.A. (SODL)

ENGLISH

CC-A - II : Compulsory English - II
(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Match the pairs of the following :

[6 × 1 = 6]

Group-A

Group-B

a) On Another' Sorrow	i) An English country house
b) The Lottery Ticket story
deals with	ii) Songs of Innocence
c) Setting of the Open Window	iii) Hinduism
d) Swami Vivekananda's
speech on	iv) Wealthy couple
e) Procrastination	v) Collocation
f) Make a decision	vi) Not affluent couple
	vii) Barrier to time management

B) Answer any three questions of the following in short: [3 × 2 = 6]

- a) How does John Masfield signify the end of life?
- b) What is the moral of 'The Rock and the Bubble'?
- c) Define compound and complex sentence with suitable examples.
- d) What is a commonly confused word? Give its two examples.

P.T.O.

Q2) Answer any five questions of the following :

[5 × 4 = 20]

- a) Briefly describe the meaning and use of collocation.
- b) Give a brief account of Swami Vivekananda's 'The Chicago Speech'.
- c) Define soft skills and evaluate in short the various forms of soft skills.
- d) What does the overall tone of 'On Another's Sorrow' suggest about the nature of human feeling?
- e) What does the phrase 'laugh and be merry' imply about the importance of a positive attitude?
- f) Explain Degree of comparison'.

Q3) Write notes on any three of the following :

[3 × 6 = 18]

- a) Phrasal verbs.
- b) Critical appreciation of 'On Another's Sorrow'.
- c) Barriers to effective time management.
- d) 'Laugh and be Merry' as an examples of celebration of life.
- e) Contrasting characteristics of the rock and the bubble.

Q4) Attempt any two of the following :

[2 × 10 = 20]

- a) How does the possibility of weaning money affect Ivan's relationship with his wife?
- b) In what ways does the story emphasis the imaginative power of the mind, both Vera' in creating the story and Framton's misinterpreting reality?
- c) Examine Saki as master of storyteller. Give examples from text.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PD11246

[Total No. of Pages : 2

[6464]-261

S.Y.B.A. (SODL)

ENGLISH

**EC-II : English Communication - II
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Attempt the following:

[4×1=4]

- a) What is the primary goal of close reading?
 - i) To quickly summarise the main points of a text.
 - ii) To memorise the text for later recall.
 - iii) To deeply analyse a text to uncover its deeper meanings and nuances.
 - iv) To identify the author's personal biography and historical context.
- b) Which of the following best describes comprehension?
 - i) The act of physically reading words on a page.
 - ii) The ability to memorise the details of a passage.
 - iii) The mental process of grasping the meaning and importance of something.
 - iv) To find the answer to a question directly in the text without interpretation.
- c) What is the purpose of paraphrasing in academic writing?
 - i) To shorten a passage by removing most of its details.
 - ii) To avoid plagiarism by putting someone else's ideas into your own words.
 - iii) To directly copy a source's exact wording for emphasis.
 - iv) To replace complex vocabulary with simpler terms, making the text less clear.

P.T.O.

- d) Which of the following best describes the primary importance of translation in a globalized world?
- i) To create new language for different cultures to use.
 - ii) To facilitate communication and understanding between people and organizations across different language barriers.
 - iii) To ensure all information is only available in one global language for consistency.
 - iv) To translate scientific concepts for global audience only.

B) Answer any three of the following questions in short: **[3×2=6]**

- a) What is the outcome of close reading?
- b) What is called as literary text?
- c) What is needed for analysis and interpretation of the text?
- d) Which components help us to summarise the large text?

Q2) Answer any three of the following questions. **[3×5=15]**

- a) What is documenting? How does it help?
- b) What is report writing? Write its types.
- c) Why do we make notes? Explain with examples.
- d) What are the main components of letter writing?
- e) What is the difference between personal letter writing and professional letter writing?

Q3) Answer any one of the following questions. **[1×10=10]**

- a) Write an application (letter) for your desired post.
- b) You have visited a historical place in the college excursion. Write a report.

SEAT No. :

PD11277

[6464]-262 R

[Total No. of Pages : 2

S.Y. B.A. (SODL)

MARATHI (मराठी)

MIL1-II : नवमाध्यमे आणि समाजमाध्यमांसाठी मराठी
(CBCS 2019 Pattern) (Semester-IV)

वेळ : 2 तास/

[एकूण गुण : 35]

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) खाली दिलेल्या चार प्रश्नांसाठी योग्य पर्याय निवडून उत्तर लिहा.

[4]

i) खालीलपैकी सोशल नेटवर्किंग साईट कोणत्या ते लिहा?

अ) ट्विटर

ब) ब्लॉग

क) फेसबुक

ड) वरील तीनही पर्याय योग्य आहे

ii) 'मित्राला वाढदिवसानिमित्त शुभेच्छा देणारे पत्र' हे पत्र पत्राच्या कोणत्या प्रकारात मोडते ते लिहा?

अ) व्यावसायिक

ब) कौटुंबिक

क) प्रशासकीय

ड) इतर

iii) वेबसाईटचे प्रामुख्याने किती प्रकार पडतात ?

अ) 4

ब) 2

क) 6

ਫ) 3

iv) मार्क झुकेरबर्ग यांनी खालीलपैकी कोणत्या नवप्रसार माध्यमाची सुरुवात केली?

अ) व्हाट्सअप

ब) फेसबुक

क) ब्लॉग

ड) ट्रिटर

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[6]

i) ब्लॉग लेखन म्हणजे काय ते लिहा?

ii) वेबसाईट म्हणजे काय ते लिहा ?

iii) आधुनिक समाज माध्यमांमध्ये कोणत्या माध्यमांचा समावेश होतो ते लिहा?

iv) 'सोशल मीडिया' किंवा 'समाज माध्यमे' हा शब्द कशासाठी वापरला जातो?

P.T.O.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[15]

- अ) आजच्या यंत्र युगात वेबसाईटची गरज स्पष्ट करा.
- ब) ग्रुप अॅडमिन व ग्रुप निर्माते यांनी नव समाज माध्यमांवर ग्रुप तयार करताना कोणती काळजी घ्यावी ते लिहा?
- क) नव समाजमाध्यमांचे सकारात्मक परिणाम लिहा.
- ड) ट्विटरचे अकाउंट कसे तयार केले जाते ते लिहा?
- ई) फेसबुक या नवसमाजमाध्यमाचे थोडक्यात फायदे लिहा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर थोडक्यात लिहा.

[10]

- अ) गुगलवर मोफत वेबसाईट कशी बनवू शकता ते लिहा?
- ब) ब्लॉग लेखनाची रचना स्पष्ट करा.

[6464]-263
S.Y. B.A. (SODL)
HINDI (हिंदी)
MIL2-II : हिंदी भाषा शिक्षण
(2019 Pattern) (Semester - IV)

समय : 2 घंटे]

[पूर्णांक : 35

- सूचनाएँ : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।
2) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्न के पूर्णांक हैं ।

प्रश्न 1) अ) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक वाक्य में लिखिए । [4]

- i) साधारण वाक्य किसे कहते हैं?
- ii) योजक चिन्ह का प्रयोग कब किया जाता है?
- iii) हिंदी वर्णों के लेखन के निर्धारित क्रम को क्या कहा जाता है?
- iv) अर्ध विराम चिन्ह का प्रयोग कब किया जाता है?

ब) निम्नलिखित तीन प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए । [6]

- i) निर्देशिका चिन्ह का प्रयोग कब किया जाता है?
- ii) हंस पद से क्या तात्पर्य है?
- iii) संयुक्त वाक्य किसे कहा जाता है? उदाहरण सहित स्पष्ट कीजिए ।
- iv) लाघव चिन्ह की जानकारी दीजिए ।

प्रश्न 2) निम्नलिखित प्रश्नों में से तीन प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए । [15]

- अ) मौखिक अभिव्यक्ति संबंधी त्रुटियों पर प्रकाश डालिए ।
- ब) लेखन कौशल की आवश्यकता क्यों है?
- क) 'कारवां गुजर गया, गुबार देखते रहे' गीत का भावार्थ अपने शब्दों में लिखिए ।
- ड) 'फूलों के रंग से' गीत के माध्यम से कवि क्या संदेश देना चाहता है ।
- इ) श्रवण कौशल की विशेषता बताइए ।

प्रश्न 3) निम्नलिखित प्रश्नों में से एक प्रश्न का उत्तर विस्तार से लिखिए ।

[10]

अ) नीरज के गीतों का परिचय दिजिए ।

ब) गीतों द्वारा 'भाषा शिक्षण' से क्या लाभ है? स्पष्ट कीजिए ।

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD11248

[Total No. of Pages : 2

[6464]-264

S.Y.B.A. (SODL)

ENGLISH

**SEC1 - A- II : Advanced Study of English Language- II
(2019 Pattern) (Semester - IV)**

Time : 3Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Fill in the blanks (Any 6).

[6×1=6]

- a) Synonym of 'big' is _____.
- b) Speech Act theory is given by _____.
- c) An imperative sentence starts with _____.
- d) Quality and quantity are the maxims of _____ principal.
- e) Syntax is one of the branches of _____.
- f) Semantics is the study of _____.

B) Answer any three of the following questions in short.

[3×2=6]

- a) What is Direct and Indirect speech acts?
- b) What is Illocutionary force?
- c) What is 'Prepositional Phrase'?
- d) What is called negative sentence?

Q2) Answer any five of the following questions in short.

[5×4=20]

- a) Define Pragmatics and explain its scope.
- b) Explain any two maxims of politeness principle.
- c) Explain the concept of 'Hyponymy'.
- d) Write a note on 'Determiners'.
- e) Write a note on Antonyms and Synonyms.
- f) Explain the concept 'Do- support (Do- insertion).

P.T.O.

Q3) Write notes on any three of the following.

[3×6=18]

- a) Write a note on 'Denotative and Connotative meanings.
- b) Define transitive and intransitive verbs and give examples.
- c) What is 'Phrase'? What are its types?
- d) Differentiate between direct and indirect objects.
- e) Write a note on 'Homographs and Homophones.'

Q4) Attempt any two of the following questions.

[2×10=20]

- a) Explain the maxims of the Politeness Principle with suitable examples.
- b) Explain Austin's Speech Act Theory.
- c) What is pragmatics? How is it distinct from Semantics?

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD11249

[Total No. of Pages : 2

[6464]-265

S.Y.B.A. (SODL)

SANSKRIT (संस्कृत)

SEC1-D-II : संस्कृतार्णवः (Sanskritarnavaha - II)
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q1) अ) खाली दिलेल्या जोड्या जुळवा.

[6]

a) पुरुषोत्तमयोगः	i) चम्पूः
b) द्वादशज्योतिर्लिङ्गाख्यं	ii) स्तोत्रम्
c) उत्तिष्ठत सुप्तसिंहाः	iii) भगवद्गीता
d) दशावतारस्तोत्रम्	iv) भवानीभारती
e) दकलब्धिः	v) वराहमिहिरः
f) विश्वगुणादर्शः	vi) जयदेवः

ब) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[6]

- a) 'स्तोत्रं पठित्वा मनुजोऽतिभक्त्या फलं तदालोक्य निजं भजेच्च' या वाक्याचा अर्थ लिहा.
- b) 'दकलब्धिः' हा पाठ कोणत्या मूळ ग्रंथातून घेतला आहे?
- c) भवानीभारती काव्याचे रचयिता कोण?
- d) 'पुरुषोत्तमयोगः' शब्दाचा अर्थ लिहा.

P.T.O.

Q2) कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[20]

- सानन्दमानन्दवने वसन्तम् आनन्दकन्दं हतपापवृन्दम्।
वाराणसीनाथमनाथनाथं श्रीविश्वनाथं शरणं प्रपद्ये।- भाषांतर करा.
- एकेन त्रणेन रसेन चाम्भश्च्युतं नभस्तो वसुधाविशेषात् ननारसत्वं बहुवर्णतां च गतं परीक्ष्यं क्षितितुल्यमेव।
- भाषांतर करा.
- त्वमीश्वरी त्वं जननी प्रजानां
कोन्यः प्रभुर्दानमिदं तवाढ्ये।
स्वामित्वमैश्वर्यम् अनिन्द्यतेजो
ददासि या सापि निहंसि रूष्ठा। - भाषांतर करा.
- यद्गत्वा न निवर्तन्ते तद् धाम परमं मम। - ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा.
- जय जगदीश हरे। ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा.
- श्रद्धाविरहितं यज्ञं तामसं परिचक्षते।- ससंदर्भ स्पष्टीकरण करा.

Q3) खालीलपैकी कोणत्याही तिहींची उत्तरे लिहा.

[18]

- भगवद्गीता
- वराहमिहिरः
- विश्वगुणादर्शः
- सात्त्विकदान
- शङ्कराचार्यः

Q4) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा.

[20]

- ‘दशावतारस्तोत्राचे औचित्य स्पष्ट करा.
- ‘श्रद्धात्रयविभागयोग’ या पाठाचा सारांश लिहा.
- ‘उत्तिष्ठत उत्तिष्ठत सुप्तसिंहाः’ या पाठाचा आशय तुमच्या शब्दात स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11250

[Total No. of Pages : 4

[6464]-266
S.Y. B.A. (SODL)
SOCIOLOGY
SEC1-K-II : Population and Indian Society
(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Attempt the following (MCQs/Match the Pairs/Fill in the blanks)

[6 × 1 = 6]

- i) The Family Planning Programme in India started in the year ____.
- ii) PCPNDT Act was passed in the year ____.
- iii) National Rural Health Mission was launched in ____.
- iv) The first census of India was conducted in the year ____.
- v) Fertility refers to ____.
- vi) Infant mortality means ____.

B) Answer any three of the following questions in short. **[3 × 2 = 6]**

- i) State any two causes of mortality.
- ii) Mention any two roles of the state in population policy.
- iii) Write two characteristics of Indian population.
- iv) Define migration.

Q2) Answer any five of the following questions in short.

[5 × 4 = 20]

- a) State the importance of Family Welfare Programme, 1977.
- b) Explain the consequences of rapid population growth.
- c) Discuss the problem of missing girl child in India.
- d) Explain socio-cultural factors affecting population dynamics.
- e) Discuss types of migration in India.
- f) Write a note on Infant Mortality.

P.T.O.

Q3) Write notes on any three of the following.

[3 × 6 = 18]

- a) Mortality and its types.
- b) Population policy in India after independence.
- c) National Rural Health Mission (NRHM).
- d) Growth of population in India since 1901.
- e) Factors affecting fertility.

Q4) Attempt any two of the following questions.

[2 × 10 = 20]

- a) Explain in detail the National Population Policy, 2000.
- b) Discuss legislative measures to control population in India.
- c) Examine the nature and characteristics of Indian population.

Total No. of Questions : 4]

PD-11250

[6464]-266
S.Y. B.A. (SODL)
SOCIOLOGY
SEC1-K-II : Population and Indian Society
(2019 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- 2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** अ) खालील गोष्टी करून घ्या. (एमसीक्यू/जोड्या जुळवा/रिकाम्या जागा भरा)[6 × 1 = 6]
- i) भारतात कुटुंब नियोजन कार्यक्रमाची सुरुवात साली झाली.
 - ii) पीसीपीएनडीटी कायदा साली मंजूर झाला.
 - iii) राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान साली सुरू झाले.
 - iv) भारताची पहिली जनगणना साली झाली.
 - v) प्रजननक्षमता म्हणजे.....
 - vi) बालमृत्यू म्हणजे
- ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. [3 × 2 = 6]
- i) मृत्युदराची कोणतीही दोन कारणे सांगा.
 - ii) लोकसंख्या धोरणात राज्याच्या कोणत्याही दोन भूमिका सांगा.
 - iii) भारतीय लोकसंख्येची दोन वैशिष्ट्ये लिहा.
 - iv) स्थलांतर परिभाषित करा.
- प्रश्न 2)** खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. [5 × 4 = 20]
- अ) कुटुंब कल्याण कार्यक्रम, 1977 चे महत्त्व सांगा.
 - ब) जलद लोकसंख्या वाढीचे परिणाम स्पष्ट करा.
 - क) भारतात हरवलेल्या मुलींच्या समस्येवर चर्चा करा.
 - ड) लोकसंख्येच्या गतिशीलतेवर परिणाम करणारे सामाजिक-सांस्कृतिक घटक स्पष्ट करा.
 - इ) भारतातील स्थलांतराच्या प्रकारांवर चर्चा करा.
 - फ) बालमृत्यूवर टीप लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन वर टीप लिहा.

[3 × 6 = 18]

- अ) मृत्युदर आणि त्याचे प्रकार.
- ब) स्वातंत्र्यानंतर भारतातील लोकसंख्या धोरण.
- क) राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान (एनआरएचएम)
- ड) 1901 पासून भारतातील लोकसंख्येची वाढ.
- इ) प्रजननक्षमतेवर परिणाम करणारे घटक.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा.

[2 × 10 = 20]

- अ) राष्ट्रीय लोकसंख्या धोरण, 2000 बद्दल सविस्तर माहिती द्या.
- ब) भारतातील लोकसंख्या नियंत्रित करण्यासाठी कायदेशीर उपाययोजनांवर चर्चा करा.
- क) भारतीय लोकसंख्येचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्यांचे परीक्षण करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11251

[Total No. of Pages : 4

[6464]-267
S.Y. B.A. (SODL)
PSYCHOLOGY
SEC1-L-II : Positive Psychology
(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Attempt the following (Fill in the Blanks). [6 × 1 = 6]

- i) The concept of positive psychology was first introduced by _____.
- ii) Traditional Psychology mainly focoues on _____ behaviour.
- iii) In the Nun study, it was found that _____ emotions lead to longevity.
- iv) _____ is considered the Hedonic basis of happiness.
- v) The "Broaden and Build Theory" was proposed by _____.
- vi) The therapy that emphasizes meaning of life is called _____.

B) Answer any three of the following in short. [3 × 2 = 6]

- i) Explain the nature of Positive Psychology.
- ii) State the goals of Positive Psychology.
- iii) What is Psychology of well-being?
- iv) Write any two types of Positive emotions.
- v) Define Resilience.

Q2) Answer any five of the following in short. [5 × 4 = 20]

- a) Differentiate between traditional Psychology and Positive Psychology.
- b) Describe the fields of positive psychology.
- c) Explain subjective well-being (Hedonic basis of happiness)

P.T.O.

- d) What is self-realization (Eudaimonic basis of happiness)
- e) Explain the relationship between Positive emotions and Health.
- f) Write a note on personal goals and Universal Human Motives.

Q3) Write Short notes on Any three of the following. **[3 × 6 = 18]**

- a) The Nuh study and its findings.
- b) Flow experiences and savoring.
- c) Growth through Trauma.
- d) Virtues and strengths of character.
- e) Mindfulness and Positive life.

Q4) Attempt any two of the following (Essay type). **[2 × 10 = 20]**

- a) Explain the Broaden and Build Theory with suitable examples.
- b) Discuss logo therapy : its basic concepts and contribution to positive life.
- c) Write an essay on Happiness across the life span, gender, marriage and Other facts of life.

Total No. of Questions : 4]

PD-11251

[6464]-267

S.Y. B.A. (SODL)

PSYCHOLOGY

SEC1-L-II : Positive Psychology

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- 2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) खालील रिकाम्या जागा भरा. [6 × 1 = 6]

- i) सकारात्मक मानसशास्त्राची संकल्पना सर्वप्रथम यांनी मांडली.
- ii) पारंपरिक मानसशास्त्र प्रामुख्याने वर्तनावर लक्ष केंद्रित करते.
- iii) नन्स स्टडी मध्ये असे आढळले की भावना दीर्घायुष्य देतात.
- iv) हा आनंदाचा सुखवादी पाया मानला जातो.
- v) ब्रॉडन आणि बिल्ड सिद्धांत ही संकल्पना यांनी मांडली.
- vi) जीवनाचा अर्थ शोधण्यावर भर देणारी उपचारपद्धती म्हणजे

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. [3 × 2 = 6]

- i) सकारात्मक मानसशास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ii) सकारात्मक मानसशास्त्राची ध्येय सांगा.
- iii) 'खुशाली मानसशास्त्र म्हणजे काय?
- iv) कोणत्याही दोन सकारात्मक भावना लिहा.
- v) स्थितिस्थापकत्व यांची व्याख्या द्या.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे द्या. [5 × 4 = 20]

- अ) पारंपरिक मानसशास्त्र व सकारात्मक मानसशास्त्र यामधील फरक लिहा.
- ब) सकारात्मक मानसशास्त्राची क्षेत्रे स्पष्ट करा.
- क) व्यक्तिनिष्ठ खुशाली स्पष्ट करा.
- ड) आत्मवास्तविकरण आनंदाचा आत्मिक आधार म्हणजे काय?
- इ) सकारात्मक भावना व आरोग्य यांचा परस्परसंबंध लिहा.
- फ) व्यक्तिगत ध्येय आणि मानवी वैश्विक प्रेरणेचा शोध याबद्दल लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन विषयावर सविस्तर उत्तर लिहा.

[3 × 6 = 18]

- अ) नन्स स्टडी व त्याचे निष्कर्ष
- ब) प्रवाही स्थिती व आस्वाद घेणे
- क) आघातातून विकास
- ड) मानवी सद्गुण व प्रबल गुण
- इ) मनसजगता व सकारात्मक जीवन

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांचे सविस्तर उत्तर द्या.

[2 × 10 = 20]

- अ) ब्रॉडन आणि बिल्ड सिद्धांत उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
- ब) लोगोथेरपी मूलभूत संकल्पना व सकारात्मक जीवनातील योगदान लिहा.
- क) जीवनभरातील आनंद, लिंग, विवाह व इतर जीवनातील तथ्ये याविषयावर सविस्तर उत्तर लिहा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PD11252

[Total No. of Pages : 2

[6464]-269

S.Y.B.A. (SODL)

ENGLISH

**SEC 2-A-II : Mastering Communication Skills - II
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Fill in the blanks with appropriate answer given in the bracket. [4×1=4]

- a) Woman (polite and humble); ————— I have been told this is the office which registers people's complaints.

(Listen, See, Excuse Me, Hear)

- b) She _____ report indignantly.

(cast aside, cast off, cast away, cast down)

- c) The sick child _____ while waiting at the doctor's

(Threw up, Threw down, Threw off, Threw out)

- d) Let's not waste any time how and _____ business straightway.

(get down, get off, get over, get in)

B) Answer any three of the following questions in short:

[3×2=6]

- a) What is called 'Direct Questions'?
- b) What is meant by 'Complaint Letter'?
- c) State the meaning and example of the following idiomatic expression "Hold One's ground".
- d) How is the art of persuasion useful?

P.T.O.

Q2) Answer any three of the following questions: [3×5=15]

- a) Write a dialogue between two friends. One agrees that teachers should focus only on academics, while the other disagrees, saying motivation is equally important.
- b) What is a 'Phrasal Verb' and an Idiom? Explain in detail.
- c) What are the challenge and ethical issues in using 'MALL' in learning?
- d) Make five sentences using words that contain both 'Homonyms and Homophones'.
- e) Sachin forgets to wish his friend Sujan on his birthday and calls him to apologize. Sujan assures that it is all right. Write a dialogue.

Q3) Attempt any one of the following questions [1×10=10]

- a) Describe the advantages and disadvantages of 'CALL'.
- b) Prepare your argument on the topic "Youth should join politics" in favour of and against an issue.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PD11253

[Total No. of Pages : 2

[6464]-270

S.Y.B.A. (SODL)

MARATHI (मराठी)

SEC2-B-II : उपयोजित लेखनकौशल्ये
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) खालील चार प्रश्नांची योग्य पर्याय निवडून उत्तरे लिहा.

[4]

i) मुद्रित माध्यमांना जाहिरातीमुळे बळ मिळते.

अ) राजकीय

ब) सामाजिक

क) आर्थिक

ड) शैक्षणिक

ii) संबंधित क्षेत्रातील तज्ञ व्यक्तींशी केलेले सहेतुक भाषण म्हणजे होय.

अ) संवाद

ब) मुलाखत

क) जाहिरात

ड) नोंद लेखन

iii) शास्त्रीय ज्ञानकोश हा साहित्याचा एक प्रकार आहे.

अ) कोश

ब) नोंद

क) स्रोत

ड) सूची

iv) नोंद या संकल्पनात्मक संज्ञेचा वाच्यार्थ असा होतो.

अ) टिपण

ब) ज्ञानकोश

क) विश्वकोश

ड) रचना

P.T.O.

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[6]

- i) जाहिरात लिहितांना कोणत्या गोष्टींची दक्षता घ्यावी लागते?
- ii) मुलाखतीचा हेतू लिहा.
- iii) कोशरचनेचे घटक लिहा.
- iv) नोंद लेखनाचे स्वरूप लिहा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[15]

- अ) आकाशवाणीत जाहिरात संहिता लेखनात लक्षात घ्यावयाच्या बाबी लिहा.
- ब) मुलाखतीची तयारी करताना कोणत्या बाबीचे पालन करणे आवश्यक आहे? ते लिहा.
- क) दूरदर्शनची उद्दिष्टे व कार्य लिहा.
- ड) माहितीचे विविध स्रोत कोणते ते लिहा?
- इ) विश्वकोशाची संपादन प्रक्रिया लिहा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

[10]

- अ) जाहिरातीचे प्रकार सांगून ते स्पष्ट करा.
- ब) कोशवाङ्मयाचे चार प्रकार सांगून स्पष्ट करा.

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

B.A. (Part - II) (SODL)

SEC2-C-II : माध्यम लेखन (Madhyam Lekhan)
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

[पूर्णंक : 35

2) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्न के पूर्णांक दर्शाते हैं।

[4]

ब) पोस्टर

ड) उपरोक्त सभी

ब) 1917

ड) 1919

ब) सरकार की

ड) देश की

ब) फारसी

ड) अंग्रेजी

P.T.O.

ब) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए।

[6]

- i) फिल्मों के प्रकार लिखिए।
- ii) श्रव्य माध्यम का परिचय दीजिए।
- iii) फीचर के तत्वों पर संक्षेप में प्रकाश डालिए।
- iv) रेडियो फीचर का परिचय दीजिए।

प्र.2) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

[15]

- अ) पटकथा लेखन को विस्तार से समझाइए।
- ब) नव माध्यम का परिचय देकर कंटेंट लेखन पर प्रकाश डालिए।
- क) मुद्रित माध्यम का विश्लेषण कीजिए।
- ड) फिचर सामग्री संकलन स्रोत का परिचय दीजिए।
- इ) फिचर लेखक के गुणों को समझाइए।

प्र.3) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं एक प्रश्न का विस्तार से उत्तर लिखिए।

[10]

- अ) माध्यम की अवधारणा एवं स्वरूप पर विस्तार से प्रकाश डालिए।
- ब) फिचर के विभिन्न प्रकारों का विस्तार से विवेचन कीजिए।

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PD11255

[Total No. of Pages : 2

[6464]-272

S.Y.B.A. (SODL)

SANSKRIT (संस्कृत)

SEC2-D-II : Introduction to Scriptology (Palaeography)
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
All questions are compulsory.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
Figures to the right indicate full marks.

Q1) अ) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[4×1=4]

A) Attempt the following.

- ग्रन्थलिपीस्थं किमपि अक्षरद्वयं लिखत।
- मेसोपोटेमिया अत्रस्था लिपी: केन नाम्ना प्रसिद्धा?
- ‘ब्राह्मीलिपी:’ केन निर्मिता इति मन्यन्ते?
- ब्राह्मीलिपीस्थं किमपि अङ्कद्वयं लिखत।

ब) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[3×2=6]

B) Write short answers to any three of the following.

- ग्रन्थलिपीतील स्वर
- शारदालिपी स्वर
- चांगल्या लिपीचे निकष. Criteria for good scripts
- ब्राह्मी लिपीतील काही संयुक्त अक्षरे. Some compound letters in शारदा लिपी.

P.T.O.

Q2) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[3×5=15]

Write the answers to any three of the following.

- i) लिपी अभावी भाषेच्या विकासातील मर्यादा. Limitations in the development of language due to lack of script.
- ii) ग्रंथलिपी विषद करा. Explain ग्रंथलिपी.
- iii) लिपीच्या विकासाच्या मुख्य अवस्था. Main stages of development of लिपी.
- iv) लिपीच्या दृष्टीने शिलालेखाचे महत्त्व. Importance of शिलालेख in terms of लिपी.

Q3) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

[1×10=10]

Write the answer to any one of the following.

- i) ग्रंथलिपीचा इतिहास थोडक्यात स्पष्ट करा. Explain the history of ग्रंथलिपी.
- ii) शारदालिपीतील व्यंजने व जोडाक्षरांचे वर्णन करा. Describe the Consonances and conjunctions in ब्राह्मीलिपी.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PD-11256

[Total No. of Pages : 4

[6464]-273

S.Y. B.A. (SODL)

HISTORY

SEC2-E-II : Medieval Indian Art and Architecture

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Attempt the following : [4]

- i) What is the building construction by Qutbuddin Aibak.
- ii) Where is one round balcony of one of the largest domes in the world.
- iii) Who built the Grand Trunk Road.
- iv) What is the World Heritage Site in modern Karnataka.

B) Answer any three of the following questions in short : [6]

- i) Write two features of the Tughlaq architecture.
- ii) Whose Tomb is seen on the influence of Hindu and Jain architectural columns and carvings.
- iii) Which time of miniature painting style developed.
- iv) Where is the famous Taj Mahal.

Q2) Answer any three of the following questions : [15]

- a) Write the information about the tomb of Iltutmish.
- b) Write the characteristics of Vijayanagar Arts and Architecture.
- c) Write information about painting in Jahangir times.
- d) Describe the architectural art in Akbar times.
- e) Write the features of the Mughal art style.

P.T.O.

Q3) Attempt any one of the following questions :

[10]

- a) Describe the art and architecture in Bahmani and Vijayanagar times.
- b) Take a detailed review of the architectural art of Shahajan's times.

Total No. of Questions : 3]

PD-11256

[6464]-273

S.Y. B.A. (SODL)

HISTORY

SEC2-E-II : Medieval Indian Art and Architecture

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

- प्रश्न 1) अ) खालील प्रश्नांची एका व्याख्यात उत्तरे लिहा : [4]
- i) कुतुबुद्दीन ऐबक याने बांधलेली इमारत कोणती?
 - ii) जगातील सर्वात मोठ्या घुमटापैकी एक गोल गुब्बज कोठे आहे?
 - iii) ग्रँड ट्रंक रोड कोणी बांधला.
 - iv) आधुनिक कर्नाटकातील जागतिक वारसा स्थळ कोणते?
- ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा : [6]
- i) तुघलक स्थापत्याची दोन वैशिष्ट्ये लिहा.
 - ii) कोणाच्या मकबऱ्यावर हिंदू आणि जैन वास्तुशैलीत स्तंभ आणि नक्षीकामाचा प्रभाव दिसतो.
 - iii) मिनीएचर पेंटिंग शैली कोणत्या काळात विकसित झाली.
 - iv) प्रसिद्ध ताजमहल कोठे आहे?
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा : [15]
- अ) अलतमशाच्या मकबऱ्याची माहिती लिहा.
 - ब) विजयनगर कालीन कला व स्थापत्याची वैशिष्ट्ये लिहा.
 - क) जहांगीर कालीन चित्रकलेची माहिती लिहा.
 - ड) अकबर कालीन स्थापत्य कलेचे वर्णन करा.
 - इ) मुघल कलाशैलीची वैशिष्ट्ये लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांची उत्तर लिहा :

[10]

- अ) बहमनी व विजयनगर कालीन कला व स्थापत्याचे वर्णन करा.
- ब) शहाजानच्या काळातील स्थापत्य कलेचा सविस्तर आढावा घ्या.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PD-11257

[Total No. of Pages : 4

[6464]-274

S.Y. B.A. (SODL)

ECONOMICS

SEC2-G-II : Basic Concept of Research Methodology - II
(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Fill in the blanks : **[4 × 1 = 4]**

- i) A hypothesis is a _____ prediction of a research study.
- ii) The main objective of a good report is to provide _____.
- iii) The formula for calculating the average is: _____ ÷ Total Number.
- iv) The main objective of a research report is to respect _____.

B) Answer any three of the following questions in short : **[3 × 2 = 6]**

- i) What is Data Analysis?
- ii) What is Median?
- iii) What is Cumulative Frequency?
- iv) What is Review of Literature?

Q2) Answer any three of the following questions in short : **[3 × 5 = 15]**

- a) State the Types of Graphs.
- b) State the Importance of Data Analysis.
- c) Explain the Concept of Percentage.
- d) Explain the Objectives of Research Report.
- e) Explain with Example of Mode.

P.T.O.

Q3) Attempt any one of the following questions :

[1 × 10 = 10]

- a) State the Characteristics of Good Report Writing?
- b) What is Tabulation? Write the Advantages and Limitation of Tabulation.

Total No. of Questions : 3]

PD-11257

[6464]-274

S.Y. B.A. (SODL)

ECONOMICS

SEC2-G-II : Basic Concept of Research Methodology - II

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजव्या बाजूस दिलेले आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) रिकाम्या जागा भरा :

[4 × 1 = 4]

- i) गृहीत म्हणजे एखाद्या संशोधनाचा अंदाज असतो.
- ii) चांगल्या अहवालाचे मुख्य उद्दिष्ट देणे हे असते.
- iii) सरासरी काढण्याचे सूत्र आहे: ÷ एकूण संख्या
- iv) संशोधन अहवालाचा मुख्य उद्देश सादर करणे हा आहे.

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा :

[3 × 2 = 6]

- i) माहितीचे विश्लेषण म्हणजे काय?
- ii) मध्यगा म्हणजे काय?
- iii) संचयी वारंवारता म्हणजे काय?
- iv) ग्रंथ सूची म्हणजे काय?

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा :

[3 × 5 = 15]

- अ) आलेखाचे प्रकार सांगा.
- ब) माहिती विश्लेषणाचे महत्व सांगा.
- क) शेकडेवारीची संकल्पना स्पष्ट करा.
- ड) संशोधन अहवालाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
- इ) बहुलक उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांची उत्तर लिहा :

[1 × 10 = 10]

अ) चांगल्या संशोधन अहवालाची वैशिष्ट्य सांगा.

ब) सारणीकरण म्हणजे काय? सारणीकरणाचे फायदे व मर्यादा स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PD-11258

[Total No. of Pages : 4

[6464]-275

S.Y. B.A. (SODL)

POLITICAL SCIENCE/PUBLIC ADMINISTRATION
SEC-2-H-II/SEC-2-J-II : Basics of Indian Constitution - II
(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Attempt the following :

[4 × 1 = 4]

- i) Which incident amendment included fundamental duties in the Indian Constitution?
- ii) State the two Social principles.
- iii) January 3, is observed as a day.
- iv) State the act of state policy directive principles.

B) Answer any three of the following questions in short : [3 × 2 = 6]

- i) List of Fundamental duties
- ii) Write criticism on Fundamental duties.
- iii) Classify directive principles.
- iv) State the financial of directive principles.

Q2) Answer any three of the following questions:

[3 × 5 = 15]

- a) Explain the importance of fundamental duties.
- b) Explain the nature of the fundamental duties.
- c) Explain the importance of directive principles.
- d) Explain the criticism on the directive principles.
- e) Explain the nature of the state policy of directive principles.

P.T.O.

Q3) Attempt any one of the following questions :

[1 × 10 = 10]

- a) Explain the characteristics of the fundamental duties in the Indian Constitution.
- b) Comment on the implementation of the directive principles of the State Policies.

Total No. of Questions : 3]

PD-11258

[6464]-275

S.Y. B.A. (SODL)

POLITICAL SCIENCE/PUBLIC ADMINISTRATION
SEC-2-H-II/SEC-2-J-II : Basics of Indian Constitution - II
(2019 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) अ) खालील प्रश्न सोडवा : [4 × 1 = 4]

- i) कोणत्या घटनादुरुस्तीने भारतीय घटनेत मूलभूत कर्तव्यांचा समावेश केला.
- ii) दोन सामाजिक तत्त्वे सांगा.
- iii) तीन जानेवारी हा कोणता दिन म्हणून पाळला जातो.
- iv) राज्याच्या धोरणासंबंधीचे मार्गदर्शक तत्त्वांचे कलम सांगा.

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. [3 × 2 = 6]

- i) मूलभूत कर्तव्याची यादी करा.
- ii) मूलभूत कर्तव्यावरील टीका लिहा.
- iii) मार्गदर्शक तत्त्वांचे वर्गीकरण करा.
- iv) मार्गदर्शक तत्त्वांची आर्थिक तत्त्वे सांगा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [3 × 5 = 15]

- अ) मूलभूत कर्तव्यांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) मूलभूत कर्तव्यांचे स्वरूप विशद करा.
- क) मार्गदर्शक तत्त्वांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ड) मार्गदर्शक तत्त्वांवरील टीका स्पष्ट करा.
- इ) राज्यांच्या धोरणांच्या मार्गदर्शक तत्त्वांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा.

[1 × 10 = 10]

- अ) भारतीय राज्यघटनेतील मूलभूत कर्तव्यांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ब) राज्याच्या धोरणांच्या मार्गदर्शक तत्वांची अंमलबजावणी यावर भाष्य करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PD-11259

[Total No. of Pages : 4

[6464]-276

S.Y. B.A. (SODL)

SOCIOLOGY

**SEC2-K-II : Research Project : Steps and Protocols
(2019 Pattern) (Semester - IV)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Attempt the following MCQ Questions : [4 × 1 = 4]

- i) The Methodological question of social research regards with ____
 - a) The Relation between 'who' and 'what'
 - b) The Question of 'How'
 - c) The Relationship of 'What' and 'When'
 - d) The Question of 'What'
- ii) Research always starts from ____
 - a) Answer
 - b) Formulation of Problems
 - c) Environment
 - d) College
- iii) Who defined "Social Research as a systematic method of discovering the new facts and verifying old facts?"
 - a) P.V.Young
 - b) C.A. Moser
 - c) Karl Pearson
 - d) E.S.Bogardus
- iv) Social Research aims at:
 - a) Verifying theories
 - b) Create new theories
 - c) Rejecting old data
 - d) Both a and b

B) Answer any three of the following questions in short : [3 × 2 = 6]

- i) What is Social Research? Explain the Importance of Social Research.
- ii) Discuss the formulating research questions
- iii) Explain the difference between Bibliography and references
- iv) Describe Social context of social research

P.T.O.

Q2) Answer any three of the following :

[3 × 5 = 15]

- a) Explain Techniques in Social Research
- b) Discuss the Concepts in Social Research
- c) Explain secondary source analysis
- d) Discuss the historical context of Research
- e) Explain Copyrights issues in Social Research

Q3) Attempt any one of the following :

[1 × 10 = 10]

- a) Discuss various steps in research.
- b) Describe the ethical principles of social research

Total No. of Questions : 3]

PD-11259

[6464]-276

S.Y. B.A. (SODL)

SOCIOLOGY

SEC2-K-II : Research Project : Steps and Protocols

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) खालील बहुपर्यायी प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[4 × 1 = 4]

i) सामाजिक संशोधनातील सत्ताशास्त्रीय प्रश्न हा शी संबंधित आहे.

अ) 'कोणी' आणि 'काय' यातील संबंध

ब) 'कशाप्रकारे' याविषयीचे प्रश्न

क) 'काय' आणि 'केव्हा' यातील संबंध

ड) 'काय' याविषयीचे प्रश्न

ii) संशोधन नेहमी पासून सुरू होते?

अ) उत्तर

ब) समस्येचे सूत्रण

क) पर्यावरण

ड) महाविद्यालय

iii) सामाजिक संशोधन ही नवीन तथ्ये शोधण्याची आणि जुन्या तथ्यांची पडताळणी करण्याची पद्धतशीर प्रक्रिया आहे असे कोणी म्हटले आहे?

अ) पी.व्ही.यंग

ब) सी.ए.मोझर

क) कार्ल पिअरसन

ड) ई.एस.बोगार्डस

iv) सामाजिक संशोधनाचा उद्देश हा आहे :

अ) सिद्धांतांचा पडताळा

ब) नवीन सिद्धत निर्माण करणे

क) जुनी आधार सामग्री नाकारणे

ड) अ आणि ब दोन्ही

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[3 × 2 = 6]

i) सामाजिक संशोधन म्हणजे काय ते सांगून सामाजिक संशोधनाचे महत्व स्पष्ट करा.

ii) संशोधन प्रश्न निर्मिती प्रक्रियेची चर्चा करा.

iii) संदर्भग्रंथ सूची आणि संदर्भ साहित्य यातील भेद स्पष्ट करा.

iv) सामाजिक संशोधनाचा सामाजिक संदर्भ विशद करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[3 × 5 = 15]

- अ) सामाजिक संशोधनातील तंत्रे स्पष्ट करा.
- ब) सामाजिक संशोधनातील संकल्पनांची चर्चा करा.
- क) दुय्यम स्रोतांचे विश्लेषण स्पष्ट करा.
- ड) संशोधनाच्या ऐतिहासिक संदर्भाची चर्चा करा.
- इ) सामाजिक संशोधनातील कॉपराईट समस्या स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[1 × 10 = 10]

- अ) सामाजिक संशोधनाच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.
- ब) सामाजिक संशोधनातील नीतीशास्त्रीय मूल्ये विशद करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD11260

[Total No. of Pages : 2

[6464]-277

S.Y.B.A.(SODL)

ENGLISH

**DSE1- A - II : Appreciating Drama - II
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)**

Time : 3Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Fill in the Blanks

[6×1=6]

- a) George Bernard Shaw was born in_____ (Dubli/Dubai/Dublin)
- b) *Arms and the Man* is _____play. (romantic/anti-romantic/anti-tragic)
- c) The title,*Arms and the Man* is borrowed from epic poem_____ (Aeneid/Illiad/Odyssey)
- d) Girish Karnad was born on 19 May 1938 in _____ (Pune/Mumbai/Matheran)
- e) A play_____deals with the theme of responsibility. (Yayati/Tughlaq/Naga-Mandala)
- f) A play_____is about the struggle of women. (Yayati/Tughlaq/Naga-Mandala)

B) Answer any three of the following questions in short

[3×2=6]

- a) Define Anti-romance.
- b) What is Heroism?
- c) What is the play *Tughlaq* about?
- d) Give any three plays written by Karnad.

P.T.O.

Q2) Answer any five of the following questions in short **[5×4=20]**

- a) Briefly discuss the meaning of the subtitle 'An Anti-Romantic Comedy'.
- b) Which character in the play the best serves as Shaw's spokesman? Give reasons.
- c) Briefly write the contribution of G. B. Shaw to the English literature.
- d) Write a short note on the life of Girish Karnad.
- e) Summarize the play *The Fire and the Rain*.
- f) Write a note on the techniques used by Karnad in his plays.

Q3) Write notes on any three of the following **[3×6=18]**

- a) How does Shaw's idea of love and war discussed in the play? Elucidate.
- b) Why is Shaw's play *Arms and the Man* called the 'drama of ideas'? Explain.
- c) Discuss the significance of the title. *The fire and the Rain*.
- d) Discuss the Brahma rakshasa's role in the play.
- e) Explain the underplot in the play *The fire and the Rain*.

Q4) Attempt any two of the following questions. **[2×10=20]**

- a) Describe the major characters from the plays *Arms and the Man*.
- b) Explain the characters from the play *The Fire and the Rain*.
- c) How do the brothers Arvasu and Parvasu stand on the opposite end of the moral spectrum? Discuss with references to the plays.

SEAT No. :

PD11261

[Total No. of Pages : 2

[6464]-278

S.Y.B.A. (SODL)

MARATHI (मराठी)

**DSE1-B-II : मध्ययुगीन मराठी साहित्य-निवडक मध्ययुगीन गद्य, पद्य (मराठी)
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)**

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :**
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्र.1) अ) खालीलपैकी सहा प्रश्नांचे योग्य पर्याय निवडून उत्तरे लिहा. [6]

- i) मराठीतील पहिला चरित्र ग्रंथ म्हणून कोणत्या ग्रंथांचे महत्त्व अनन्य साधारण आहे?
 - अ) सूत्रपाठ
 - ब) लीळाचरित्र
 - क) विवेकसिंधू
 - ड) दृष्टांत पाठ
 - ii) कोणत्या संतांचे भारूड समाज जीवनात लोकप्रिय आहे?
 - अ) ज्ञानेश्वर
 - ब) नामदेव
 - क) जनाबाई
 - ड) एकनाथ
 - iii) मराठी भाषेतील पहिले कथा काव्य कोणते?
 - अ) महादंबेचे धवळे
 - ब) ज्ञानेश्वरी
 - क) जनाबाईंचे अभंग
 - ड) तुकारामांचे अभंग
 - iv) 'विठो माझा लेकरवाळा' हा अभंग कोणाचा आहे?
 - अ) जनाबाई
 - ब) बहिणाबाई
 - क) मुक्ताबाई
 - ड) वेणाबाई
 - v) 'सुंदरा मनामध्ये भरली' ही लावणी कोणत्या शाहिराची आहे?
 - अ) होनाजी बाळा
 - ब) सगन भाऊ
 - क) अनंत फंदी
 - ड) राम जोशी
 - vi) संत ज्ञानदेवांचे गुरू कोण आहेत?
 - अ) नामदेव संत
 - ब) सोपान देव
 - क) संत चोखामेळा
 - ड) संत निवृत्तीनाथ

P.T.O.

- ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. [6]
- ‘विवेकसिंधू’ या ग्रंथाचे ग्रंथकार कोण आहेत?
 - ‘विंचू चावला वृश्चिक चावला’ हे भारूड कोणत्या संताचे आहे?
 - मुक्तेश्वर कवींनी कोणते ग्रंथ लिहिले?
 - ‘हत्तीचा दृष्टांत’ ही रचना कोणत्या ग्रंथातून घेतले आहे?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. [20]

- ‘लीळाचरित्र’ या ग्रंथातील सामाजिक आणि सांस्कृतिक चित्रण स्पष्ट करा.
- बखर वाङ्मयाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ‘पोवाडा’ वाङ्मयाचे विशेष लिहा.
- संत ज्ञानेश्वर यांच्या ग्रंथांचा सविस्तर परिचय करून द्या.
- ‘वृंदावन वर्णन’ या पाठात दामोदर पंडितांनी वृंदावनाचे वर्णन कसे केले आहे ते लिहा?
- फादर स्टीफन्स यांच्या ग्रंथाचा सविस्तर परिचय करून द्या.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. [18]

- श्री. गोविंदप्रभू यांच्या व्यक्तिमत्त्वाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ‘भारूड’ या वाङ्मयाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- मध्ययुगीन कालखंडातील विविध पत्रांचा परिचय करून द्या.
- ‘आऊ स्वान हननी शिक्षा पण’ या वेच्यातून चक्रधरांनी कोणती शिकवण दिली?
- ‘ऊस डोंगा परी रस नव्हे डोंगा’ या अभंगातील भावांशय स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात द्या. [20]

- महानुभावीय गद्य वाङ्मयाचे विशेष स्पष्ट करा.
- मध्ययुगीन पद्य वाङ्मयाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- बखर वाङ्मयाचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD11262

[Total No. of Pages : 2

[6464]-279

S.Y.B.A. (SODL)

HINDI (हिंदी)

DSE1-C-II : साहित्य के भेद

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

समय : 3 घंटे]

[पूर्णांक : 70

- सूचनाएँ : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्न के पूर्णांक हैं।

प्र.1) अ) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक वाक्य में लिखिए। [6]

- i) खंडकाव्य किसे कहते हैं?
- ii) नाटक की एक परिभाषा लिखिए।
- iii) मुक्तक काव्य से क्या तात्पर्य है?
- iv) कहानी शब्द अंग्रेजी के किस शब्द का समानार्थी शब्द है?
- v) दृश्य श्रव्य माध्यम का नाम लिखिए।
- vi) निबंध शब्द का अर्थ स्पष्ट कीजिए।

अ) निम्नलिखित में से किसी तीन प्रश्नों के संक्षिप्त में उत्तर लिखिए। [6]

- i) निबद्ध काव्य किसे कहते हैं?
- ii) उपन्यास की एक परिभाषा लिखिए।
- iii) चंपू काव्य किसे कहा जाता है?
- iv) निबंध की एक परिभाषा लिखिए।

प्र.2) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं पांच प्रश्नों के उत्तर लिखिए। [20]

- अ) महाकाव्य के स्वरूप को स्पष्ट कीजिए।
- ब) कहानी की विशेषताएं लिखिए।
- क) लोकगीत से क्या तात्पर्य है?
- ड) प्रबंध काव्य के स्वरूप पर प्रकाश डालिए।
- इ) बुद्धि तत्व से क्या तात्पर्य है?
- फ) स्वरूप की दृष्टि से काव्य के भेदों का निरूपण कीजिए।

P.T.O.

प्र.3) निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी तीन प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

[18]

- अ) कहानी शब्द का अर्थ, परिभाषा और स्वरूप पर प्रकाश डालिए।
- ब) रेडियो नाटक में एडिटिंग और डबिंग के महत्व को स्पष्ट कीजिए।
- क) निबंध की विशेषताओं पर प्रकाश डालिए।
- ड) पटकथा लेखन की जानकारी दीजिए।
- इ) एकांकी के स्वरूप पर प्रकाश डालिए।

प्र.4) निम्नलिखित में से किसी दो प्रश्नों के उत्तर विस्तार से लिखिए।

[20]

- अ) रूपक के दस भेद की जानकारी दीजिए।
- ब) कहानी के तत्वों पर प्रकाश डालिए।
- क) नाटक के तत्वों पर प्रकाश डालिए।

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 2

PD-11279

[6464]-280

S.Y. B.A. (SODL)

SANSKRIT (संस्कृत)

DSE 1-D-II : कौटिलीय अर्थशास्त्रम् (Kautiliya Arthasāstram)
(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य.

2) उजव्या बाजूला दिलेले अंक हे गुण दर्शवितात.

प्र.1) a) योग्य पर्याय निवडून जोड्या जुळवा.

[6]

i) त्रयीषु समाविष्टः	a) लिपिं संख्यां चोपयुञ्जीत
ii) अर्थशास्त्रस्य प्रथमम् अधिकरणं	b) प्रकृतिसम्पद्
iii) एका विद्या	c) विष्णुगुप्तः
iv) षष्ठममधिकरणम्	d) बलाका
v) कौटिल्यः	e) सामवेदः
vi) वृत्तचौलकर्मा	f) एका विद्या

b) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[6]

- क्षत्रियधर्म स्पष्ट करा.
- ब्रह्मचार्यार्च अर्थशास्त्रात सांगितलेले आचरण स्पष्ट करा.
- त्रयीपैकी कोणतीही एक विद्या स्पष्ट करा.

प्र.2) कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[20]

- 'नयज्ञः पृथिवीं कृत्स्वां जयत्येव न हीयते' स्पष्ट करा.
- सहाय्या अधिकरणातील कोशसम्पत् स्पष्ट करा.
- पहिल्या अधिकरणातील विनयसंकल्पना स्पष्ट करा.
- 'स्वधर्म सन्दधानो हि प्रेत्य च इह च नन्दति।' - स्पष्टीकरण करा.
- 'बलीयान् अबलं हि ग्रसते दण्डधराभावे' स्पष्ट करा.
- 'सर्वेषामहिंसा सत्यं शौचमनसूयमानृशंस्यं क्षमा च' स्पष्ट करा.
- 'प्राज्ञेन तु मतिःक्षिप्ता हन्याद्भर्गवानपि।' स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तिहींवर टीपा लिहा :

[18]

- a) आन्वीक्षिकी
- b) षाड्गुण्यमुद्देशः
- c) कौटिल्यः
- d) प्रकारणाधिकरणसमुद्देशः
- e) स्कन्धावारनिवेशः

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा :

[20]

- a) कौटिलीय अर्थशास्त्रातील 'चतसः विद्या' पूर्णपणे स्पष्ट करा.
- b) 'वृद्धसंयोगः' स्पष्ट करा.
- c) 'प्रकृतिसम्पद्' स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD11263

[Total No. of Pages : 4

[6464]-281

S.Y.B.A. (SODL)

HISTORY

**DSE1 - E - II - Medieval India - Mughal Period
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Attempt the following

[6]

- i) Bernier was a traveler from which country.
- ii) Who was the first Englishman to attend the court of Mughal Emperor Jahangir
- iii) Tell the names of painters of Akbar's times.
- iv) Which cities were famous for trade during the Mughal period.
- v) Who created devotional compositions in Braj and Rajasthani languages.
- vi) The period of which Mughal emperor is considered the golden age in architecture.

B) Answer any three of the following Questions in short

[6]

- i) Write two effects of the first battle of Panipat.
- ii) State the name of coins introduced by Sher Shah.
- iii) State the types of criminal punishment during the Mughal period.
- iv) Which buildings were built by Emperor Shah Jahan?

P.T.O.

Q2) Answer any five of the following questions in short

[20]

- a) Review the administrative system of Sher Shah.
- b) Review the life of women during the Mughal period.
- c) Review the Bhakti sect in Maharashtra.
- d) Write the types of land classification during the Mughal period.
- e) Write information about Mughal architecture.
- f) Explain the Mughal economy.

Q3) Write notes on any three of the following.

[18]

- a) Akbarnama
- b) Emperor Babar
- c) Saint Kabir
- d) Dine - E- Elai Dharma
- e) Mughal painting

Q4) Attempt any two of the following questions.

[20]

- a) Review the literary sources useful for writing Mughal History.
- b) What is Mansabdari system write its advantages and disadvantages.
- c) Review the Mughal administration system in detail.

Total No. of Questions : 4]

PD11263

[6464]-281

S.Y.B.A. (SODL)

HISTORY

DSE1-E-II - Medieval India-Mughal Period
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) पुढील प्रश्न सोडवा.

[6]

- बर्नियर हा कोणत्या देशाचा प्रवासी होता?
- मुघल बादशाहा जहांगीर याच्या दरबारात उपस्थित राहणारा पहिला इंग्रज कोण होता?
- अकबरकालीन चित्रकारांची नावे सांगा.
- मुगल काळातील व्यापारांसाठी प्रसिद्ध असलेली शहरे कोणती होती?
- ब्रज व राजस्थानी भाषेत भक्ती रचना कोणी निर्माण केल्या?
- कोणत्या मोगल बादशाहाचा कालखंड वास्तूकलेमध्ये सुवर्ण कालखंड मानला जातो?

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा.

[6]

- पानिपतच्या पहिल्या युद्धाचे दोन परिणाम लिहा.
- शेरशाहाने सुरू केलेल्या नाण्यांची नावे सांगा.
- मुघलकालीन गुन्हेगारी शिक्षेचे प्रकार सांगा.
- शहाजहान बादशाहाने कोणत्या वास्तू निर्माण केल्या?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा.

[20]

- शेरशाहाच्या प्रशासन व्यवस्थेचा आढावा घ्या.
- मुघलकालीन स्त्रीजीवनाचा आढावा घ्या.
- महाराष्ट्रातील भक्ती संप्रदायाचा आढावा घ्या.
- मोगलकालीन जमिनीच्या वर्गीकरणाचे प्रकार लिहा.
- मुघलकालीन स्थापत्यकलेची माहिती लिहा.
- मुघलकालीन अर्थव्यवस्था स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा.

[18]

- अ) अकबरनामा
- ब) सम्राट बाबर
- क) संत कबीर
- ड) दिने-इ-ईलाइ धर्म
- इ) मुगलकालीन चित्रकला

प्र.4) पुढीलपैकी दोन प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा.

[20]

- अ) मुघलकालीन इतिहास लेखनास उपयुक्त असणाऱ्या वाङ्मयीन संदर्भ साधनांचा आढावा घ्या.
- ब) मनसबदारी व्यवस्था म्हणजे काय ते सांगून तिचे गुण दोष लिहा.
- क) मुघलकालीन प्रशासन व्यवस्थेचा सविस्तर आढावा घ्या.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD11264

[Total No. of Pages : 4

[6464]-282

S.Y.B.A (SODL)

ECONOMICS

**DSE1- G-II : Micro Economics - II
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)**

Time : 3Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Attempt the following.

A) Solve the following multiple choice questions. **[6×1=6]**

- i) Price discrimination is a characteristic of ____ market.
 - a) Monopoly
 - b) Perfect competition
 - c) Monopoly
 - d) All of the above
- ii) Selling costs are incurred in a ____ market.
 - a) Perfect competition
 - b) Monopolistic competition
 - c) Duopoly
 - d) All of the above
- iii) The landowner gets the land due to the ____ property of the land.
 - a) Natural
 - b) Indestructible
 - c) Artificial
 - d) Destructible
- iv) The innovation theory of profit was proposed by ____.
 - a) J.M. Keynes.
 - b) Robinson
 - c) Marshall
 - d) Shumpiter
- v) In the long run, an industrial organization generally incurs ____.
 - a) Loss
 - b) Profit
 - c) Cost increases
 - d) No change
- vi) Marginal cost is ____.
 - a) Cost of all goods
 - b) Cost of machinery
 - c) Cost of the last unit
 - d) None of these

P.T.O.

- B) Answer any three of the following questions in short **[3×2=6]**
- i) What is opportunity cost?
 - ii) What is Accounting costs?
 - iii) Define monopolistic competition?
 - iv) What is quasi rent?

- Q2)** Answer any five of the following questions in short. **[5×4=20]**
- a) Explain the long-run cost curve.
 - b) Explain the concept of revenue.
 - c) State the characteristics of monopolistic competition.
 - d) State the types of price discrimination.
 - e) Explain the innovation theory of profit.
 - f) State the Amartya Sen's views on Welfare Economics.

- Q3)** Write notes on any three of the following. **[3×6=18]**
- a) Explain the concept of short-run cost.
 - b) State the characteristics of perfect competition.
 - c) State the nature of oligopoly market.
 - d) Explain the rent theory of Ricardo.
 - e) Explain the backward- sloping labor curve.

- Q4)** Attempt any two of the following questions. **[2×10=20]**
- a) Explain short run and long run equilibrium in a perfectly competitive market.
 - b) Explain Keynes's theory of Liquidity preference theory of Interest.
 - c) State Pico's contribution to welfare economics.

* * *

PD11264

DSE1- G-II : Micro Economics - II
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

[एकूण गुण : 70

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

[6×1=6]

- i) मूल्य भेद बाजाराचे वैशिष्ट्य आहे.
 - अ) मत्तेदारी
 - ब) पूर्ण स्पर्धा
 - क) एकाधिकार
 - ड) वरील सर्व
 - ii) बाजारपेठेत विक्री खर्च करावा लागतो.
 - अ) पूर्ण स्पर्धा
 - ब) मत्तेदारीयुक्त स्पर्धा
 - क) द्विअधिकार
 - ड) वरील सर्व
 - iii) जमिनीच्या गुणधर्मांमुळे जमिन मालकाला खंड मिळतो.
 - अ) नैसर्गिक
 - ब) अविनाशी
 - क) कृत्रिम
 - ड) विनाशी
 - iv) नफ्याचा नवप्रवर्तन सिद्धांत यांनी मांडला.
 - अ) जे. एम. केन्स
 - ब) रॉबिन्सन
 - क) मार्शल
 - ड) शुंपिटर
 - v) दीर्घकाळात उद्योग संस्थेला साधारण होतो.
 - अ) तोटा
 - ब) नफा
 - क) खर्च वाढतो
 - ड) कोणताच बदल होत नाही
 - vi) सीमांत खर्च म्हणजे
 - अ) सर्व वस्तूंचा खर्च
 - ब) यंत्रसामग्रीचा खर्च
 - क) शेवटच्या नगाचा खर्च
 - ड) यापैकी नाही

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[3×2=6]

- i) संधी खर्च म्हणजे काय?
- ii) लेखांकन खर्च म्हणजे काय?
- iii) मत्तेदारीयुक्त स्पर्धेची व्याख्या द्या.
- iv) आभासी खंड म्हणजे काय?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात द्या.

[5×4=20]

- अ) दीर्घकालीन खर्चाचा वक्र स्पष्ट करा.
- ब) प्राप्तीच्या संकल्पना स्पष्ट करा.
- क) मत्तेदारी स्पर्धेचे वैशिष्ट्ये सांगा.
- ड) मूल्य भेदाचे प्रकार सांगा.
- इ) नफ्याचा नवप्रवर्तन सिद्धांत स्पष्ट करा.
- फ) कल्याणकारी अर्थशास्त्र विषयी अमर्त सेन यांचे विचार सांगा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा.

[3×6=18]

- अ) अल्पकालीन खर्च संकल्पना स्पष्ट करा.
- ब) पूर्ण स्पर्धेचे वैशिष्ट्ये सांगा.
- क) अल्पाधिकार बाजाराचे स्वरूप सांगा.
- ड) रिकार्डचा खंड सिद्धांत स्पष्ट करा.
- इ) श्रमाचा मागे झुकणारा वक्र स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[2×10=20]

- अ) पूर्ण स्पर्धा बाजारातील अल्पकालीन आणि दीर्घकालीन संतुलन स्पष्ट करा.
- ब) केन्सचा व्याजाचा रोखता पसंती सिद्धांत स्पष्ट करा.
- क) पिंगू चे कल्याणकारी अर्थशास्त्रातील योगदान सांगा.

* * *

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11265

[Total No. of Pages : 4

[6464]-283

S.Y. B.A (SODL)

POLITICAL SCIENCE

DSE1-H-II : Western Political Thought- II
(2019 Pattern) (Semester-IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Fill in the blanks :

[6]

- i) _____ is called the Father of the French Revolution.
a) Plato
b) Aristotle
c) John Locke
d) Jean-acques Rousseau.
- ii) According to Hegel, the divine idea manifested on earth is the _____.
a) King
b) State
c) Nation
d) Government
- iii) According to Hegel, the state came into existence through the process of Thesis, antithesis, and synthesis, which he called _____.
a) Socialism
b) Fascism
c) Dialectics
d) Government
- iv) J.S. Mill expressed his views on representative government in his book _____.
a) Representative Government
b) Direct Democracy
c) Monarchy
d) Dictatorship
- v) J.S. Mill believed that the Parliament should have houses.
a) One
b) Two
c) Three
d) Four
- vi) "The dialectical method proposed by my teacher, Frederick Hegel, was standing on its head; I turned it right side up," said _____.
a) Karl Marx
b) Hegel
c) John Locke
d) J.S. Mill

P.T.O.

B) Answer any three of the following questions in 20 to 25 words [6]

- i) Why is Rousseau called the father of the French Revolution?
- ii) Who stated that the state is a manifestation of divine power, and why?
- iii) In which book did J.S. Mill present his thoughts on representative government?
- iv) Define class struggle.

Q2) Answer any five of the following questions. [20]

- a) State the reasons given by Rousseau for the social contract.
- b) Write the features of Hegel's concept of freedom.
- c) Mention criticisms of Hegel's ideas on freedom.
- d) Explain J.S. Mill's view on utilitarianism.
- e) What are the conditions given by J.S. Mill for representative government?
- f) Explain the concept of the repressive state.

Q3) Attempt any three short notes. [18]

- a) Devine theory of state
- b) Hegel's Ideas on Freedom
- c) Proportional Representation
- d) Revolution
- e) Utilitarianism

Q4) Write detailed answers to any two of the following questions. [20]

- a) Explain Rousseau's thoughts on "General Will".
- b) Evaluate the political thoughts of J.S. Mill.
- c) Write an essay on "Historical Materialism".

DSE1-H-II : Western Political Thought- II
(2019 Pattern) (Semester-IV)
(मराठी रूपांतर)

[एकूण गुण : 70

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- 3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) अ) खालील प्रश्नांच्या योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा लिहा. [6]

i) फ्रेंच राज्यक्रांतीचे जनक असे यास म्हटले जाते.
 अ) प्लेटो ब) अ‍ॅरिस्टॉटल
 क) जॉन लॉक ड) जीन जॅक रूसो

ii) हेगेलच्या मते पृथ्वीवर प्रकट झालेले दैवी विचार म्हणजे होय.
 अ) राजा ब) राज्य
 क) राष्ट्र ड) सरकार

iii) राज्यसंस्थेची निर्मिती वाद, प्रतिवाद आणि संवाद यातून झाली आहे, या प्रक्रियेलाच हेगेलने असे म्हटले आहे.
 अ) समाजवाद ब) फसिस्टवाद
 क) द्वंद्ववाद ड) सरकार

iv) जे.एस.मिल यांनी आपल्या Representative Government या ग्रंथात विषयक विचारांची मांडणी केली आहे.
 अ) प्रातिनिधीक शासन ब) प्रत्यक्ष लोकशाही
 क) राजेशाही ड) हुकूमशाही

v) जे.एस्.मिलने संसदेची सभागृह असावीत असे मत मानले होते.
 अ) एक ब) दोन
 क) तीन ड) चार

vi) माझे गुरू फ्रेडरिक हेगेल यांनी मांडलेला द्वंद्ववादाचा विचार हा डोक्यावर उभा होता, त्याला मी पायावर उभा केला आहे, असे..... यांनी म्हटले आहे.
 अ) कार्ल मार्क्स ब) हेगेल
 क) जॉन लॉक ड) जे.एस.मिल

- ब) खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तरे 20 ते 25 शब्दांत लिहा. [6]
- i) रूसोला फ्रेंच राज्यक्रांतीचा जनक असे का म्हणतात?
 - ii) राज्य हे ईश्वरी शक्तीचा आविष्कार आहे असे मत कोणी व का मांडले?
 - iii) जे एस मिलने प्रातिनिधिक शासनविषयक विचारांची मांडणी कोणत्या ग्रंथामध्ये केली आहे?
 - iv) वर्ग संघर्षाची व्याख्या लिहा.

- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [20]
- अ) रूसो यांनी सांगितलेले सामाजिक कराराची कारणे लिहा.
 - ब) हेगेलने सांगितलेले स्वातंत्र्याची वैशिष्ट्ये लिहा.
 - क) हेगेलच्या स्वातंत्र्य विषयक विचारावरील आक्षेप लिहा.
 - ड) जे. एस. मिलने सांगितलेला उपयुक्तता वादाविषयी विचार मांडा.
 - इ) जे. एस. मिलने प्रातिनिधिक शासनासाठी कोणत्या अटी सांगितले आहेत?
 - फ) दमनकारी राज्य ही संकल्पना स्पष्ट करा.

- प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणतेही तीन) [18]
- अ) राज्याचा दैवी सिद्धांत
 - ब) हेगलचे स्वातंत्र्यविषयक विचार
 - क) प्रमाणशीर प्रतिनिधित्व
 - ड) क्रांती
 - इ) उपयुक्ततावाद

- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा. [20]
- अ) रूसो च्या 'सामूहिक ईहा' संबंधीचे विचार स्पष्ट करा.
 - ब) जे.एस.मिलच्या विचारांचे मूल्यमापन करा.
 - क) 'ऐतिहासिक भौतिकवाद' निबंध लिहा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11266

[Total No. of Pages : 4

[6464]-284

S.Y.B.A. (SODL)

PUBLIC ADMINISTRATION

DSE1-J- II Personal Administration-II

(2019 Pattern) (Semester-IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Fill in the blanks :

[6]

- i) Human resource development is the only active tool of ____
 - a) Capital
 - b) Natural resources
 - c) Land
 - d) Production
- ii) According to Hamman, discipline is a ____
 - a) Bargaining
 - b) Transaction
 - c) Conflict
 - d) Coordination
- iii) Politically ____ is an important feature of the civil service.
 - a) Partisan
 - b) Neutrality
 - c) Awareness
 - d) Selfish
- iv) The word tension is derived from the Latin word ____
 - a) Stringere
 - b) Terres
 - c) Tension
 - d) Conflict
- v) Since 1946, public servants in England have been entitled to create ____
 - a) Political parties
 - b) NGOs
 - c) Associations
 - d) Pressure groups
- vi) The Whitley Council system has existed in England since ____
 - a) 1991
 - b) 1919
 - c) 1939
 - d) 1949

P.T.O.

B) Answer any three of the following questions in 20 to 25 words [6]

- i) Write the definition of corruption.
- ii) What is association?
- iii) What is discipline?
- iv) Write the definition of motivation

Q2) Answer any five of the following questions in 50 words. [20]

- a) Explain the function of personnel administration.
- b) Write the objectives of the Whitley Councils.
- c) Explain the need for administrative tribunals.
- d) Write the types of corruption.
- e) Write the objectives of employee organizations.
- f) Explain the meaning of performance appraisal and write its objectives.

Q3) Attempt any three short notes. [18]

- a) Human Resource Development
- b) Causes of Corruption.
- c) Right to Strike
- d) Administrative Tribunal Act-2006
- e) Staff Council

Q4) Write detailed answers to any two of the following questions. [20]

- a) What is accountability? Write the types of accountability?
- b) Write the objectives and characteristics of the Administrative Tribunal.
- c) Evaluate the functioning of the Whitley Council by stating the structure of the Whitley Council.

PD-11266

[6464]-284
S.Y.B.A. (SODL)
PUBLIC ADMINISTRATION
DSE1-J- II Person1 Administration-II
(2019 Pattern) (Semester-IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) अ) खालील प्रश्नांच्या योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा लिहा. [6]
- i) मानव संसाधन विकास हे चे एकमेव सक्रिय साधन आहे.
अ) भांडवल ब) नैसर्गिक साधन
क) भूमी ड) उत्पादन
- ii) हॅमन यांच्या मते शिस्त हा एकआहे.
अ) सौदा ब) व्यवहार
क) संघर्ष ड) समन्वय
- iii) राजकीय दृष्ट्या..... हे सनदी सेवेचे महत्वपूर्ण वैशिष्ट्य आहे.
अ) पक्षपाती ब) तटस्थता
क) जागरूकता ड) स्वार्थी
- iv) ताणतणाव हाशब्द या लटिन शब्दापासून घेण्यात आला आहे.
अ) Stringere ब) Terres
क) Tension ड) Conflict
- v) 1946 पासून इंग्लंडमधील लोकसेवकांना..... निर्माण करण्याचा अधिकार प्राप्त झाला.
अ) राजकीय पक्ष ब) एनजीओ
क) संघटना ड) दबाव गट
- vi) इंग्लंडमध्ये पासून व्हिटले परिषद व्यवस्था अस्तित्वात आहे.
अ) 1991 ब) 1919
क) 1939 ड) 1949

- ब) खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तरे 20 ते 25 शब्दात लिहा. [6]
- i) भ्रष्टाचाराची व्याख्या लिहा.
 - ii) असोसिएशन म्हणजे काय?
 - iii) शिस्त म्हणजे काय?
 - iv) अभिप्रेरणेची व्याख्या लिहा.

- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्नांची उत्तरे 50 शब्दांत लिहा. [20]
- अ) कर्मचारी प्रशासनाचे कार्य स्पष्ट करा.
 - ब) व्हिटले परिषदेचे उद्दिष्टे लिहा.
 - क) प्रशासकीय न्यायधीकरणाची आवश्यकता स्पष्ट करा.
 - ड) भ्रष्टाचाराचे प्रकार लिहा.
 - इ) कर्मचारी संघटनेची उद्दिष्टे लिहा.
 - फ) कार्यसिद्धी मूल्यमापनाचा अर्थ सांगून त्याची उद्दिष्टे लिहा.

- प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणतेही तीन) [18]
- अ) मानव संसाधन विकास
 - ब) भ्रष्टाचाराची कारणे.
 - क) संपाचा अधिकार
 - ड) प्रशासकीय न्यायाधिकरण अधिनियम-2006
 - इ) कर्मचारी परिषद.

- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा. [20]
- अ) उत्तरदायित्व म्हणजे काय? उत्तरदायित्वाचे प्रकार लिहा.
 - ब) प्रशासकीय न्यायाधिकरणाची उद्दिष्टे आणि वैशिष्ट्ये लिहा.
 - क) व्हिटले परिषदेची रचना सांगून व्हिटले परिषदेच्या कार्याचे मूल्यमापन करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11267

[Total No. of Pages : 4

[6464]-285

S.Y. B.A. (SODL)

SOCIOLOGY

**DSE1-K-II : Development of Sociology in India
(2019 Pattern) (Semester - IV)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Attempt the following (MCQs/Match the pairs/Fill in the blanks).

[6 × 1 = 6]

- i) Who is known as the father of Indian Sociology?
- ii) _____ gave the theory of Sanskritization.
- iii) Match the pair :

a) B.R. Ambedkar	I) Indology
b) G.S. Ghurye	II) Origin of Caste
c) M.N. Srinivas	III) Sanskritization
- iv) The book Social Background of Indian Nationalism is written by _____.
- v) Nationalism in India emerged strongly during _____ period.
- vi) Structural functional perspective is mainly associated with _____.

B) Answer any three of the following questions in short. **[3 × 2 = 6]**

- i) Explain the Colonial background of Indian Sociology.
- ii) What is Nationalism?
- iii) Define Dominant Caste.
- iv) Write a short note on Indology.

P.T.O.

Q2) Answer any five of the following questions in short.

[5 × 4 = 20]

- a) Emergence of Sociology in India.
- b) Contribution of G.S. Ghurye.
- c) Structural Functional Perspective.
- d) A.R. Desais views on Indian Nationalism.
- e) Non-Brahminical perspective.
- f) Theory of Origin of Caste.

Q3) Write notes on any three of the following.

[3 × 6 = 18]

- a) Colonial background.
- b) Sanskritization.
- c) Indological perspective.
- d) Social Background of Indian Nationalism.
- e) The Dialectical Perspective.

Q4) Attempt any two of the following questions.

[2 × 10 = 20]

- a) Discuss in detail the perspective to study Indian society.
- b) Explain B.R. Ambedkar's contribution to the theory of caste.
- c) Evaluate the role of Nationalism in the development of sociology in India.

Total No. of Questions : 4]

PD-11267

[6464]-285
S.Y.B.A. (SODL)
SOCIOLOGY
DSE1-K-II : Development of Sociology in India
(2019 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- 2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) खालील गोष्टी करा (MCQ/जोड्या जुळवा/रिकाम्या जागा भरा) [6 × 1 = 6]

- i) भारतीय समाजशास्त्राचे जनक म्हणून कोणला ओळखले जाते?
- ii) यांनी संस्कृतीकरणाचा सिद्धांत मांडला.
- iii) जोडी जुळवा :

अ) बी. आर. आंबेडकर	I) इंडोलॉजी
ब) जी.एस. घुर्ये	II) जातीची उत्पत्ती
क) एम.एन. श्रीनिवास	III) संस्कृतीकरण
- iv) भारतीय राष्ट्रवादाची सामाजिक पार्श्वभूमी हे पुस्तक यांनी लिहिले आहे.
- v) भारतातील राष्ट्रवाद काळात उदयास आला.
- vi) संरचनात्मक कार्यात्मक दृष्टीकोन प्रामुख्याने शी संबंधित आहे.

ब) खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. [3 × 2 = 6]

- i) भारतीय समाजशास्त्राची वसाहतवादी पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.
- ii) राष्ट्रवाद म्हणजे काय?
- iii) प्रभावी जातीची व्याख्या करा.
- iv) भारतविद्या (इंडोलॉजी) टीप लिहा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या.

[5 × 4 = 20]

- अ) भारतातील समाजशास्त्राचा उदय.
- ब) जी. एस. घुर्ये यांचे योगदान.
- क) संरचनात्मक कार्यात्मक दृष्टीकोन.
- ड) भारतीय राष्ट्रवादावर ए. आर. देसाई यांचे विचार.
- इ) अब्राहमणी दृष्टीकोन
- फ) जातीच्या उत्पत्तीचा सिद्धांत.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांवर टीपा लिहा.

[3 × 6 = 18]

- अ) वसाहतवादी पार्श्वभूमी
- ब) संस्कृतीकरण
- क) भारतविद्या (इंडोलॉजी) दृष्टीकोन
- ड) भारतीय राष्ट्रवादाची सामाजिक पार्श्वभूमी
- इ) द्वंद्वत्मक दृष्टीकोन

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[2 × 10 = 20]

- अ) भारतीय समाजाचा अभ्यास करण्यासाठीच्या दृष्टीकोनांची सविस्तर चर्चा करा.
- ब) जातीच्या सिद्धांतात बी. आर. आंबेडकरांचे योगदान स्पष्ट करा.
- क) भारतातील समाजशास्त्राच्या विकासात राष्ट्रवादाच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD11268

[Total No. of Pages : 2

[6464]-286

S.Y.B.A. (SODL)

ENGLISH

**DSE2-A -II : Appreciating Poetry-II
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Attempt the following multiple-choice questions.

[6×1=6]

- a) Where does the poem 'My Last Duchess' take place?
- b) What does the sun symbolize in the poem 'Futility'?
- c) Who is the poet of the poem 'Caged Bird'?
- d) How is the bird's flight described using a simile in the 'A Bird came down the walk'?
 - i) Like falling leaves
 - ii) Like oars dividing the ocean
 - iii) Like waves crashing on the shore
 - iv) Like a wind blowing through tress
- e) How are the tree, the grass, and the flower alike?
 - i) They hide in a seed the wind has sown
 - ii) Their branches droop
 - iii) They appear dead but they are alive
 - iv) They are covered with grey moss
- f) What is the central idea of 'what is life'?
 - i) Meaning of life and true happiness
 - ii) Teaches how to play game
 - iii) Both (i) and (ii)
 - iv) Teaches how to use theaceous in life

P.T.O.

- B) Answer any three questions of the following in short. [3×2=6]
- a) What are the “old scars” mentioned in Dunbar’s poem “Sympathy”?
 - b) Poem ‘The Awakening’ talks about?
 - c) How do we know that the soldier is dead?
 - d) Why has the speaker come to Byzantium?

Q2) Answer any five questions of the following. [5×4=20]

- a) Appreciate the poem ‘What is Life.’
- b) Why do you think the poet identifies with the bird in the poem ‘Sympathy’? Discuss briefly.
- c) Analyse the poem ‘The Awakening’ as a love poem.
- d) How does the title ‘Futility’ mean, and how does it relate to the poem’s central theme?
- e) What human qualities are given to the bird through personification?
- f) Evaluate critically Edith M. Thomas’s ‘Talking in Their Sleep’.

Q3) Write notes on any three of the following. [3×6=18]

- a) Symbolism and Significance of Byzantium in Yeats “Sailing to Byzantium.”
- b) Wilfred Owen’s War Experience and Influence on Poetry.
- c) What is imagism? Do you think that the poem ‘The Wind’ is an imagistic poem? Support your answer with examples from the poem.
- d) Principal themes of ‘A Bird Came Down the Walk’.
- e) Sketch a character of Duke from ‘My Last Duchess’.

Q4) Attempt any two of the following. [2×10=20]

- a) Appreciate the poem “Sailing to Byzantium.”
- b) Discuss the role of despair in ‘What is Life’ and to what extent does the poem reflect a personal and universal struggle against the seemingly inherent futility and vanity of human existence as perceived by Clare?
- c) How do you think the poem ‘Caged Bird’ still relevant to discuss various forms of subjugating?

SEAT No. :

PD11269

[Total No. of Pages : 2

[6464]-287

S.Y.B.A. (SODL)

MARATHI (मराठी)

DSE2-B-II : साहित्य समीक्षा
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :**
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्र.1) अ) खालीलपैकी सहा प्रश्नांचे योग्य पर्याय निवडून उत्तरे लिहा.

[6]

- i) “मूल्यनिर्णय म्हणजे समीक्षा” ही व्याख्या कोणी केली?
- अ) जॉन ड्यूई ब) ग्रॅहम
क) रॉबर्टसन ड) रेने वेलेक
- ii) कलावादी विचारांचे लेखन करणारे लेखक कोण?
- अ) प्रा.वा.ल. कुलकर्णी ब) प्रा.रा.ग. जाधव
क) ना.सी.फडके ड) वि.स.खांडेकर
- iii) “वाङ्‌मय निर्माता हा नेहमी डोळस निर्माता असतोच, असे नाही” हे मत कोणी मांडले आहे?
- अ) न.चिं केळकर ब) प्रा.वा.ल. कुलकर्णी
क) रा.ग. जाधव ड) रा.श्री. जोग
- iv) जीवनवादी भूमिकेचे समर्थन कोणी केले?
- अ) वि.स. खांडेकर ब) ना. सी. फडके
क) गंगाधर गाडगीळ ड) रा.ग. जाधव
- v) साहित्य समीक्षकाकडे कोणता गुण असावा?
- अ) रसिकता ब) प्रज्ञा
क) मूल्यविवेक ड) वरील सर्व
- vi) टीका म्हणजे वाङ्‌मयासंबंधीचे वाङ्‌मय ही व्याख्या कोणी केली?
- अ) डॉ.रा.वाळिंबे ब) प्रा.रा.ग.जाधव
क) श्री. के. क्षीरसागर ड) प्रा.वा.ल. कुलकर्णी

P.T.O.

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या.

[6]

- i) साहित्य समीक्षेचा अर्थ लिहा.
- ii) आस्वादक समीक्षा म्हणजे काय?
- iii) बोलीभाषा म्हणजे काय?
- iv) व्यवहार भाषा म्हणजे काय?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या.

[20]

- अ) साहित्यकृती आणि वाचक यांच्यातील परस्पर संबंध लिहा.
- ब) समीक्षेचे प्रकार लिहा.
- क) समीक्षकांनी पाळावयाची पथ्ये सांगा.
- ड) साहित्यकृतीला वळण लावण्याचे कार्य कोण करते?
- इ) समीक्षेची विविध रूपे कोणती आहेत?
- फ) साहित्यकृतीचे आंतरिक संदर्भ कोण उलगडून दाखवते?

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या.

[18]

- अ) समीक्षाची प्रयोजने कोणती आहेत?
- ब) समीक्षकाने कोणते गुण अंगीकारले तर तो श्रेष्ठ समीक्षक म्हणून नावारूपाला येतो?
- क) समीक्षेची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करा.
- ड) साहित्य समीक्षाची कार्ये कोणती आहेत?
- इ) ग्रंथ परीक्षण या विषयी माहिती लिहा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात द्या.

[20]

- अ) समीक्षेची व्याप्ती आणि प्रकार यांचा परिचय करून द्या.
- ब) वाचकनिष्ठ समीक्षेचे स्वरूप व मर्यादा स्पष्ट करा.
- क) साहित्यविचार आणि समीक्षा यातील अनुबंध स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD11270

[Total No. of Pages : 2

[6464]-288

S.Y.B.A. (SODL)

HINDI (हिंदी)

DSE2-C-II : मध्ययुगीन काव्य तथा नाटक साहित्य
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

समय : 3 घंटे]

[पूर्णांक : 70

- सूचनाएँ : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्न के पूर्णांक हैं।

प्र.1) अ) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक वाक्य में लिखिए। [6]

- i) बिहारी कौन-से काल के कवि है?
- ii) नाटक शब्द की उत्पत्ति किस धातु से मानी जाती है?
- iii) रहीम का पालन पोषण किसने किया?
- iv) नाटक की एक परिभाषा लिखिए।
- v) रहीम का पूरा नाम क्या था?
- vi) 'महाभोज' उपन्यास का नाट्य स्वरूप कब प्रकाशित हुआ?

ब) निम्नलिखित में से किसी तीन प्रश्नों के उत्तर संक्षिप्त में लिखिए। [6]

- i) मन्नू भंडारी के उपन्यासों के नाम लिखिए।
- ii) रहीम का एक दोहा लिखिए।
- iii) बिहारी ने अपने काव्य में किन छंदों का प्रयोग किया है?
- iv) महाभोज नाटक के पात्रों के नाम लिखिए।

प्र.2) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं पांच प्रश्नों के उत्तर लिखिए। [20]

- अ) भारतीय परंपरा के अनुसार नाटक के तत्व कौन-से हैं?
- ब) रहीम की समन्वय भावना पर प्रकाश डालिए।
- क) बिहारी के व्यक्तित्व एवं कृतित्व पर प्रकाश डालिए।
- ड) रहीम के काव्य में प्रेम तत्व किस प्रकार से उजागर हुआ है?
- इ) मुक्तक काव्य परंपरा में बिहारी का स्थान स्पष्ट कीजिए।
- फ) महाभोज नाटक के देशकाल वातावरण पर टिप्पणी लिखिए।

P.T.O.

प्र.3) निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी तीन प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

[18]

- अ) दीनता और बड़प्पन के प्रति रहीम के विचार स्पष्ट कीजिए।
- ब) आश्रयदाताओं की आलोचना बिहारी ने किस प्रकार की है?
- क) महाभोज नाटक का उद्देश्य स्पष्ट कीजिए।
- ड) रहीम के व्यक्तित्व और कृतित्व पर प्रकाश डालिए।
- इ) महाभोज नाटक के प्रमुख पात्रों का चरित्र चित्रण कीजिए।

प्र.4) निम्नलिखित में से किसी दो प्रश्नों के उत्तर विस्तार से लिखिए।

[20]

- अ) महाभोज नाटक की लेखिका मन्नू भंडारी के व्यक्तित्व और कृतित्व पर विस्तार से प्रकाश डालिए।
- ब) बिहारी के बारे में अपने विचार व्यक्त कीजिए।
- क) महाभोज नाटक का तात्त्विक विवेचन कीजिए।

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD11271

[Total No. of Pages : 2

[6464]-289

S.Y.B.A. (SODL)

SANSKRIT (संस्कृत)

DSE2-D-II - अथर्ववेद आणि उपनिषद्

Atharvaved, Upnishad

(CBCS 2019 Pattern) (Semester-IV)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 70

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

All questions are compulsory.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

Figures at extreme right indicate marks.

Q1) A) Attempt the following.

[6×1=6]

अ) पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- i) Name the ऋषि and देवता of the मेधाजननसूक्त.
मेधाजननसूक्ताचे ऋषि व देवता लिहा.
- ii) Which वेद is known as चतुर्थ वेद in Vedic literature?
वैदिक वाङ्मयामध्ये चतुर्थ वेद म्हणून कोणता वेद ओळखला जातो?
- iii) How many मंत्रs are there in the ईशावास्योपनिषद्?
ईशावास्योपनिषदात एकूण किती मंत्र आहेत?
- iv) Which उपनिषद् is known by the name 'मन्त्रोपनिषद्'?
'मन्त्रोपनिषद्' नावाने कोणते उपनिषद् प्रसिद्ध आहे?
- v) What are the two main शाखाs of the अथर्ववेद?
अथर्ववेदाच्या दोन प्रमुख शाखा कोणत्या?
- vi) What is the meaning of the word 'उपनिषद्'?
'उपनिषद्' या शब्दाचा अर्थ काय?

B) Answer any three of the following questions in short.

[3×2=6]

ब) पुढीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा.

- i) छान्दोग्योपनिषदः प्रणेता कः?
- ii) नचिकेतसः पिता कः?
- iii) अथर्ववेदे आगतेषु विषयेषु केषामपि चतुर्णां नामानि लिखत।
- iv) 'हिरण्यमयेन पात्रेण सत्यस्यापिहितं मुखम्' इति वचनं कुत्र वर्तते?

P.T.O.

Q2) Answer any five of the following questions in short.

[5×4=20]

पुढीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा.

- Write a short note on अथर्ववेद.
अथर्ववेदावर संक्षिप्त टीप लिहा.
- Write the context of शालानिर्माणसूक्त in brief.
शालानिर्माणसूक्ताचा आशय थोडक्यात लिहा.
- Write the summary of सर्पविषनाशनसूक्त.
सर्पविषनाशनसूक्ताचा सारांश लिहा.
- Explain the thoughts expressed in 'मेधाजननसूक्त'.
'मेधाजननसूक्त' या पाठातील विचार स्पष्ट करा.
- Explain the thought of domestic harmony reflected in सामनस्यसूक्त.
सामनस्यसूक्तात प्रकट झालेला कौटुंबिक सामंजस्याचा विचार स्पष्ट करा.
- Explain the thoughts expressed in 'राज्ञःसंवरणसूक्त'.
'राज्ञःसंवरणसूक्त' या पाठातील विचार स्पष्ट करा.

Q3) Attempt any three of the following.

[3×6=18]

पुढीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

- Translate with critical notes.
चिकीत्सक टीपांसह भाषांतर करा.
पूर्णं नारि प्र भर कुम्भमेतं घृतस्य धारामृतैर्न संभृताम्।
इमां पातृनमृतेना समङ्ग्धीष्टापूर्तमभि रक्षात्येनाम्॥
- Translate with critical notes.
चिकीत्सक टीपांसह भाषांतर करा.
इमां शालां सविता वायुरिन्द्रो बृहस्पतिर्नि मिनोतु प्रजानन्।
उक्षन्तूद्रा मरूतो घृतेन भगो नो राजा नि कृषिं तनोतु॥
- Write a critical note on- Philosophy of the Upanishads.
चिकीत्सक टीप लिहा- उपनिषदांचे तत्त्वज्ञान.
- Write a critical note on- 'ईशावास्योपनिषद्'.
चिकीत्सक टीप लिहा- 'ईशावास्योपनिषद्'.
- Write a critical note on- नचिकेता.
चिकीत्सक टीप लिहा - नचिकेता.

Q4) Attempt any two of the following questions.

[2×10=20]

पुढीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- Discuss the subjects in ईशावास्योपनिषद्.
ईशावास्योपनिषदातील विषयांची चर्चा करा.
- Explain the dialogue between यम and नचिकेता.
यम आणि नचिकेता यांतील संवाद स्पष्ट करा.
- Write a detailed note on 'वैदिक साहित्य'.
'वैदिक साहित्य' या विषयावर सविस्तर टीप लिहा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11272

[Total No. of Pages : 4

[6464]-290
S.Y. B.A. (SODL)
HISTORY
DSE2-E II : Glimpses of The Modern World - II
(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Attempt the following questions. [6]

- i) Who is known as the Father of China?
- ii) Which continent was known as the continent of the 18th century.
- iii) Who led the Satyagraha at Dharasana?
- iv) Who is known as African Gandhi.
- v) When was the Second World War.
- vi) Who wrote the book mine craft.

B) Answer any three of the following questions in short. [6]

- i) Tell the meaning of Satyagraha?
- ii) What is 'Dicolonial'?
- iii) What is Fascism?
- iv) Write two goals of the United Nations.

Q2) Answer any five of the following questions in short. [20]

- a) Write a brief information about Dr. Nelson Mandela's work.
- b) Evaluate the India quit movement.
- c) Write information about reforms of Kemale Pasha.
- d) Write information about military in Japan.
- e) Explain the background of the rise of dictatorship.
- f) How did Russia's rise as a global superpower.

P.T.O.

Q3) Write notes on any three of the following.

[18]

- a) Civil disobedient movement
- b) Dr. Sun. Yet. Sen
- c) Mussolini
- d) Effects of the Cold War
- e) Superpower America

Q4) Attempt any two of the following questions.

[20]

- a) Discuss the contribution of Mahatma Gandhi in the freedom movement.
- b) Explain the design and Function of the United Nations.
- c) Evaluate the Function of the Non-aligned movement.

Total No. of Questions : 4]

PD-11272

[6464]-290

S.Y. B.A. (SODL)

HISTORY

DSE2-E II : Glimpses of The Modern World - II

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- 2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** अ) पुढील प्रश्न सोडवा. [6]
- i) चीनचे राष्ट्रपिता म्हणून कोण ओळखले जातात?
 - ii) अठराव्या शतकापर्यंत कोणता खंड अज्ञात खंड म्हणून ओळखला जात होता?
 - iii) धारासणा येथील सत्याग्रहाचे नेतृत्व कोणी केले होते?
 - iv) आफ्रिकेचे गांधी म्हणून कोण ओळखले जातात?
 - v) दूसरे जागतिक महायुद्ध केव्हा झाले?
 - vi) मार्टिन क्रॉफ्ट हा ग्रंथ कोणी लिहीला?
- ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. [6]
- i) सत्याग्रहाचा अर्थ सांगा.
 - ii) निर्वसाहतीकरण म्हणजे काय?
 - iii) फॅसिस्टवाद म्हणजे काय?
 - iv) संयुक्त राष्ट्र संघाची दोन उद्दिष्टे लिहा.
- प्रश्न 2)** खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. [20]
- अ) डॉ. नेल्सन मंडेला यांच्या कार्याची थोडक्यात माहिती लिहा.
 - ब) भारत छोडो आंदोलनाचे मुख्यमापन करा.
 - क) केमाल पाशाच्या सुधारणांची माहिती लिहा.
 - ड) जपान मधील लष्करवादाची माहिती लिहा.
 - इ) हूकूमशाहीच्या उदयाची पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.
 - फ) जागतिक महासत्ता म्हणून रशियाचा उदय कसा झाला.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा.

[18]

- अ) सविनय कायदे भंग
- ब) डॉ. सन. एत. सेन
- क) मुसोलिनी
- ड) शीतयुद्धाचे परिणाम
- इ) महासत्ता अमेरिका

प्रश्न 4) पुढीलपैकी दोन प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा.

[20]

- अ) स्वातंत्र्य आंदोलनातील म. गांधीच्या योगदानाची चर्चा करा.
- ब) संयुक्त राष्ट्रसंघाची रचना आणि कार्य स्पष्ट करा.
- क) अलिप्ततावादी चळवळीच्या कार्याचे मुल्यमापन करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11273

[Total No. of Pages : 4

[6464]-291

S.Y. B.A. (SODL)

ECONOMICS

DSE2-G-II : Macro Economics - II

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Attempt the following :

[6 × 1 = 6]

Fill in the Blanks :

- i) The function of money which acts as a measure of value is called _____.
 - a) Medium of exchange
 - b) Store of value
 - c) Unit of account
 - d) Standard of deferred payments
- ii) The Cash Balance Approach is associated with economist _____.
 - a) Keynes
 - b) Pigou
 - c) Marshall
 - d) Ricardo
- iii) Demand-pull inflation arises due to _____.
 - a) Rise in production cost
 - b) Excess demand
 - c) Fall in demand
 - d) Increase in unemployment
- iv) The concept of Stagflation refers to _____.
 - a) Inflation with stability
 - b) Inflation with unemployment
 - c) Inflation with growth
 - d) Inflation with surplus
- v) The phase of the trade cycle which indicates prosperity is called _____.
 - a) Depression
 - b) Recovery
 - c) Boom
 - d) Recession

P.T.O.

vi) The policy that deals with government revenue and expenditure is called _____.

- a) Monetary Policy b) Fiscal Policy
- c) Trade Policy d) Credit Policy

B) Answer any three of the following questions in short : [3 × 2 = 6]

- i) Define Money.
- ii) State two effects of Inflation.
- iii) What is meant by Deflation?
- iv) Mention any two objectives of Macroeconomic Policies.

Q2) Attempt any five of the following questions in short : [5 × 4 = 20]

- a) Explain the Quantity Theory of Money.
- b) State the different measures of Money Supply used by RBI.
- c) Distinguish between Demand-pull and Cost-push Inflation.
- d) Write a short note on Philips Curve.
- e) Explain the causes of Trade Cycles.
- f) State the limitations of Monetary Policy.

Q3) Write notes on any three of the following : [3 × 6 = 18]

- a) Functions of Money.
- b) Effects of Inflation.
- c) Keynes' Theory of Trade Cycle.
- d) Fiscal Policy - Instruments.
- e) Cash Balance Approach.

Q4) Attempt any two of the following questions : [2 × 10 = 20]

- a) Explain the phases of a Trade Cycle in detail.
- b) Discuss the causes and effects of Inflation.
- c) Explain the objectives and instruments of Monetary Policy.

PD-11273

[6464]-291

S.Y. B.A. (SODL)

ECONOMICS

DSE2-G-II : Macro Economics - II

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजव्या बाजूस दिलेले आंकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या :

[6 × 1 = 6]

रिकाम्या जागा भरा.

i) पैशाचे जे कार्य मूल्य मापन म्हणून केले जाते ते म्हणून ओळखले जाते.

अ) देवाणघेवाणीचे माध्यम

ब) मूल्य साठवणूक

क) हिशेबाची एकक

ड) पुढील देयकांचे मानक

ii) रोख साठा दृष्टीकोन या अर्थशास्त्रज्ञाशी संबंधित आहे

अ) केन्स

ब) पिगू

क) मार्शल

ड) रिकार्डो

iii) मागणीजन्य चलनवाढ निर्माण होण्याचे कारण म्हणजे

अ) उत्पादन खर्च वाढणे

ब) मागणी जास्त असणे

क) मागणी घटणे

ड) बेरोजगारी वाढणे

iv) स्टॅगफ्लेशन या संकल्पनेचा अर्थ असा आहे

अ) चलनवाढ व स्थैर्य

ब) चलनवाढ व बेरोजगारी

क) चलनवाढ व वाढ

ड) चलनवाढ व जादा पुरवठा

v) व्यवसाय चक्रातील समृद्धी दर्शविणारा टप्पा म्हणून ओळखला जातो.

अ) मंदी

ब) पुनरुज्जीवन

क) भरभराट

ड) अधोगती

vi) सरकारच्या महसूल व खर्चाशी संबंधित धोरण म्हणून ओळखले जाते.

अ) चलनविषयक धोरण	ब) वित्तीय धोरण
क) व्यापार धोरण	ड) पत धोरण

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या : [3 × 2 = 6]

- i) पैशाची व्याख्या करा.
- ii) चलनवाढीचे दोन परिणाम लिहा.
- iii) चलनफुगवटा म्हणजे काय?
- iv) व्यापक आर्थिक धोरणांची कोणतीही दोन उद्दिष्टे सांगा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या : [5 × 4 = 20]

- अ) पैशाच्या प्रमाण सिद्धांताचे स्पष्टीकरण करा.
- ब) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाने वापरलेली चलन पुरवठ्याची विविध मोजमापे सांगा.
- क) मागणीजन्य व खर्चजन्य चलनवाढ यांतील फरक स्पष्ट करा.
- ड) फिलिप्स वक्रावर टीप लिहा.
- इ) व्यापार चक्राची कारणे स्पष्ट करा.
- फ) चलनविषयक धोरणाच्या मर्यादा सांगा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन वर टिपा लिहा : [3 × 6 = 18]

- अ) पैशाची कार्ये
- ब) चलनवाढीचे परिणाम
- क) केन्स यांचा व्यापार चक्र सिद्धांत
- ड) वित्तीय धोरण – साधने
- इ) रोख शिल्लक दृष्टीकोन

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा : [2 × 10 = 20]

- अ) व्यापार चक्रातील विविध टप्पे सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) चलनवाढीची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.
- क) चलनविषयक धोरणाची उद्दिष्टे व साधने स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11274

[Total No. of Pages : 4

[6464]-292

S.Y. B.A. (SODL)

POLITICAL SCIENCE

DSE2-H-II : Political Journalism - II

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Fill in the blanks with correct option : [6]

- i) Prime Minister Narendra Modi conveys his thoughts to the people through the program _____ on All India Radio.
 - a) Sidhi Baat
 - b) Badi Baat
 - c) Mann Ki Baat
 - d) Sabki Baat
- ii) In the 2014 Lok Sabha elections, _____ Muslim MPs were elected the lowest number of Muslim MPs since 1952.
 - a) 20
 - b) 21
 - c) 22
 - d) 23
- iii) In 1995, _____ introduced the concept of 'Mediatization of culture'.
 - a) John Kohli
 - b) John B. Thompson
 - c) John B. Thomas
 - d) John Locke
- iv) OTT platform means _____.
 - a) Over the Time
 - b) Over the Table
 - c) Over the Task
 - d) Over the Top
- v) The English word public has evolved from the Latin word _____.
 - a) Publicity
 - b) Publication
 - c) Publicus
 - d) Publi

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

PD-11274

[6464]-292

S.Y. B.A. (SODL)

POLITICAL SCIENCE

DSE2-H-II : Political Journalism - II

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) खालील प्रश्नांच्या योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा : [6]

- i) पंतप्रधान नरेंद्र मोदी हे आकाशवाणीवर या कार्यक्रमाद्वारे आपले विचार लोकांपर्यंत पोहोचवत असतात.
अ) सीधी बात ब) बडी बात
क) मन की बात ड) सबकी बात
- ii) 2014 च्या लोकसभा निवडणुकीत मुस्लिम खासदार निवडून आले, हे 1952 पासूनची मुस्लिम खासदारांची नीचांकी संख्या होती.
अ) 20 ब) 21
क) 22 ड) 23
- iii) सन 1995 मध्ये यांनी 'संस्कृतीचे माध्यमीकरण' अशी संकल्पना मांडली.
अ) जॉन कोहली ब) जॉन बी. थॉम्पसन
क) जॉन बी. थॉमस ड) जॉन लॉक
- iv) ओ. टी. टी. प्लॅटफॉर्म म्हणजे
अ) ओव्हर द टाईम ब) ओव्हर द टेबल
क) ओव्हर द टास्क ड) ओव्हर द टॉप

- v) लॅटिनमधील या शब्दावरून इंग्रजीतील पब्लिक म्हणजेच जनता हा शब्द विकसित झाला आहे.
 अ) पब्लिसीटी ब) पब्लिकेशन
 क) पब्लिकस ड) पब्ली
- vi) पैसे घेऊन त्या बदल्यात बातम्या लेख विश्लेषण आधी प्रकाशित किंवा प्रक्षेपित करणे याला असे म्हणतात.
 अ) प्राईम न्यूज ब) फास्ट न्यूज
 क) पेड न्यूज ड) पोस्ट न्यूज
- ब) खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तरे 20 ते 25 शब्दात लिहा : [6]
 i) माध्यमांचे मुख्य राजकीय काम कोणते?
 ii) माध्यमीकरण ही संकल्पना कोणी व कधी मांडली?
 iii) जनमताची व्याख्या लिहा.
 iv) आय आर एस चे पूर्ण रूप लिहा व त्याचे प्रमुख काम लिहा.

- प्रश्न 2)** खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्नांची उत्तरे 50 शब्दात लिहा : [20]
 अ) महाराष्ट्र राज्याच्या 2014 च्या विधानसभेच्या निवडणुकीमध्ये पक्षनिहाय मिळालेल्या जागांची माहिती लिहा.
 ब) समाज माध्यमांचे राजकीय स्थितीवर होणारे नकारात्मक परिणाम स्पष्ट करा.
 क) माध्यमांच्या दृष्टिकोनाचे तीन आयाम लिहा.
 ड) माध्यम म्हणजे काय ते सांगून लोकशाहीत माध्यमे कोणत्या प्रकारची कार्ये पार पाडतात ते स्पष्ट करा.
 इ) जनमतावर तयार करण्याच्या प्रक्रियेवर प्रभाव पाडणारी माध्यमे लिहा.
 फ) पेड न्यूजचे प्रकार लिहा.

- प्रश्न 3)** टिपा लिहा (कोणतेही तीन) : [18]
 अ) पिपा नोरील
 ब) जनमताचे घटक
 क) माध्यमांचे संपृक्तीकरण (मीडिया सॅच्युरेशन)
 ड) वृत्तपत्रे आणि व्यापारीकरण
 इ) पेड न्यूजचे आयाम

- प्रश्न 4)** खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा : [20]
 अ) राजकीय व्यवहारांमधील समाजमाध्यमांच्या भूमिकेचे वर्णन करा.
 ब) “जनमत” निबंध लिहा.
 क) राजकीय पत्रकारिते समोरील आव्हाने चर्चा करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11275

[Total No. of Pages : 4

[6464]-293

S.Y. B.A. (SODL)

PUBLIC ADMINISTRATION

DSE-2-J-II : Development Administration - II

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Attempt the following. (MCQ/Match the Pair/Fill in the Blacks)

[6 × 1 = 6]

- i) Bureaucracy means _____?
 - a) Political Power
 - b) Power of Administrative Class
 - c) Power of Political Leader
 - d) Power of King
- ii) Who coined the term 'Bureaucracy'?
 - a) Henry Fayol
 - b) Max Weber
 - c) Vincent D. Gourney
 - d) F.W. Taylor
- iii) What is the acronym for 'AIWC', an NGO working for women?
 - a) All India Women Committee
 - b) All India Women Conference
 - c) All India World Conference
 - d) None of the above
- iv) Which of the following NGOs works for the development of children?
 - a) CRY
 - b) AIWC
 - c) URJA
 - d) PRAYAS
- v) Which of the following Indian economists was the inspiration for measuring the Human Development Index?
 - a) Narendra Jadhav
 - b) Meghnad Desai
 - c) Manmohan Singh
 - d) Amartya Sen
- vi) In which country was the 'Earth Summit' on environment held in 1992?
 - a) USA
 - b) Canada
 - c) Brazil
 - d) France

P.T.O.

B) Answer any three of the following questions in short : [3 × 2 = 6]

- i) Write the meaning of the word bureaucracy?
- ii) What is globalization?
- iii) On the basis of which three criteria is the Multidimensional Poverty Index calculated?
- iv) What is sustainable development?

Q2) Answer any five of the following questions in short: [5 × 4 = 20]

- a) Write the characteristics of bureaucracy.
- b) Explain the relationship between non-governmental organisation and social movements.
- c) Write in which areas the NGOs work.
- d) Explain the criteria for the Gender Inequality Index.
- e) Explain the elements of sustainable development.
- f) Explain the meaning and definition of globalization.

Q3) Write notes on any three of the following. [3 × 6 = 18]

- a) Max Weber
- b) Human Development Index
- c) Vasundhara Parishad
- d) Women Empowerment
- e) Definition of sustainable development

Q4) Attempt any two of the following questions : [2 × 10 = 20]

- a) Explain the meaning and type of non-governmental organisation?
- b) Explain how globalization began in India.
- c) Explain what mean by bureaucracy and its importance in modern times.

Total No. of Questions : 4]

PD-11275

[6464]-293
S.Y. B.A. (SODL)
PUBLIC ADMINISTRATION
DSE-2-J-II : Development Administration - II
(2019 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) अ) खालील प्रश्न सोडवा. (MCQ/जोड्या जुळवा/रिकाम्या जागा भरा) : [6 × 1 = 6]
- i) नोकरशाही म्हणजे
- अ) राजकीय सत्ता ब) प्रशासकीय वर्गाची सत्ता
क) राजकीय नेत्यांची सत्ता ड) राजाची सत्ता
- ii) नोकरशाही ही संकल्पना सर्वप्रथम कोणी आणली.
- अ) Henry Fayol ब) Max Weber
क) Vincent D.Gourney ड) F.W.Taylor
- iii) महिलांसाठी काम करणारी 'AIWC' या स्वयंसेवी संस्थेचे दिर्घरूप कोणते?
- अ) All India Women Committe
ब) All India Women Conference
क) All India World Conference
ड) None of the above
- iv) मुलांच्या विकासासाठी खालीलपैकी कोणती स्वयंसेवी संस्था काम करते?
- अ) CRY ब) AIWC
क) URJA ड) PRAYAS
- v) मानवी विकास निर्देशांकाचे मोजमाप करण्याची प्रेरणा खालीलपैकी कोणत्या भारतीय अर्थतज्ञाची होती?
- अ) नरेंद्र जाधव ब) मेघनाद देसाई
क) मनमोहन सिंग ड) अमर्त्य सेन
- vi) पर्यावरणविषयक 'वसुंधरा परिषद' कोणत्या देशात भरविण्यात आली?
- अ) अमेरिका ब) कॅनडा
क) ब्राझील ड) फ्रान्स

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. [3 × 2 = 6]

- i) ब्युरोक्रसी या शब्दाचा अर्थ लिहा?
- ii) जागतिकीकरण म्हणजे काय?
- iii) बहुआयामी दरिद्र्य निर्देशांक कोणत्या तील निकषांच्या आधारे काढण्यात येतो?
- iv) शाश्वत विकास म्हणजे काय?

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [5 × 4 = 20]

- अ) नोकशाहीची वैशिष्ट्ये लिहा.
- ब) स्वयंसेवी संघटना आणि सामाजिक चळवळी यातील संबंध स्पष्ट करा.
- क) स्वयंसेवी संस्था कोणत्या क्षेत्रात काम करतात ते लिहा.
- ड) लैंगिक असमानता निर्देशांकाचे निकष स्पष्ट करा.
- इ) शाश्वत विकासाचे घटक स्पष्ट करा.
- फ) जागतिकीकरणाचा अर्थ आणि व्याख्या सांगा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टीपा लिहा. [3 × 6 = 18]

- अ) मॅक्स वेबर
- ब) मानव विकास निर्देशांक
- क) वसुंधरा परिषद
- ड) महिला सक्षमीकरण
- इ) शाश्वत विकासाची व्याख्या

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [2 × 10 = 20]

- अ) स्वयंसेवी संघटना म्हणजे काय हे सांगून स्वयंसेवी संघटनांचे प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) भारतामध्ये जागतिकीकरणाची सुरुवात कशी झाली स्पष्ट करा.
- क) नोकशाही म्हणजे काय हे सांगून तिचे आधुनिक काळातील महत्त्व स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11276

[Total No. of Pages : 4

[6464]-294

S.Y. B.A. (SODL)

SOCIOLOGY

DSE2-K-II : Indian Society : Understanding Issues

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Attempt the following (MCQ/ Fill in the blanks/Match the pairs):

[6 × 1 = 6]

- i) _____ means improvement in quality of life.
- ii) Poverty is classified into _____ and Urban.
- iii) Suicide among youth is mainly due to _____
- iv) Social auditing is done by _____
- v) Economic problem of aged people is _____
- vi) inequality in development leads to _____

B) Answer any three of the following in short :

[3 × 2 = 6]

- i) Define Poverty.
- ii) Mention two causes of displacement of Indigenous People.
- iii) What is meant by Social Work?
- iv) Write two issues of drug abuse among youth.

Q2) Answer any five of the following in short :

[5 × 4 = 20]

- a) Explain causes of inequality in development.
- b) Environmental degradation — Causes.
- c) Social problems of Senior Citizens.
- d) Education issues of youth.
- e) Explain role of State in legislations.
- f) Civil Society Organizations and democracy.
- g) Explain meaning of Development.

P.T.O.

Q3) Write notes on any three of the following :

[3 × 6 = 18]

- a) Role of Sociology in dealing with social issues.
- b) Causes of Rural Poverty.
- c) Problems of aged people.
- d) Causes of unemployment among youth.
- e) Social auditing and advocacy.

Q4) Attempt any two of the following :

[2 × 10 = 20]

- a) Discuss causes and consequences of environmental degradation.
- b) Explain the social, psychological and health-related issues of the aged.
- c) Describe the role of Civil Society Organizations in governance.

Total No. of Questions : 4]

PD-11276

[6464]-294
S.Y. B.A. (SODL)
SOCIOLOGY
DSE2-K-II : Indian Society : Understanding Issues
(2019 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) खालील गोष्टी करा. (MCQ/जोड्या जुळवा/रिकाम्या जागा भरा) : [6 × 1 = 6]

- i) म्हणजे जीवनमानात सुधारणा.
- ii) गरिबीचे वर्गीकरण आणि शहरी असे केले जाते.
- iii) तरुणांमध्ये आत्महत्या प्रामुख्याने मुळे होते.
- iv) सामाजिक लेखापरीक्षण द्वारे केले जाते.
- v) वृद्ध लोकांची आर्थिक समस्या आहे.
- vi) विकासातील असमानता कडे नेते.

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीनची थोडक्यात उत्तरे द्या. [3 × 2 = 6]

- i) गरिबीची व्याख्या करा.
- ii) आदिवासी लोकांच्या विस्थापनाची दोन कारणे सांगा.
- iii) सामाजिक कार्य म्हणजे काय?
- iv) तरुणांमधील अंमली पदार्थांच्या दुरुपयोगाचे दोन मुद्दे लिहा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. [5 × 4 = 20]

- अ) विकासातील असमानतेची कारणे स्पष्ट करा.
- ब) पर्यावरणीय च्हास – कारणे.
- क) ज्येष्ठ नागरिकांच्या सामाजिक समस्या.
- ड) युवकांचे शिक्षणाचे प्रश्न.
- इ) कायद्यांमध्ये राज्याची भूमिका स्पष्ट करा.
- फ) नागरी समाज संघटना आणि लोकशाही.
- य) विकासाचा अर्थ स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांवर टिपा लिहा.

[3 × 6 = 18]

- अ) सामाजिक समस्या हाताळण्यात समाजशास्त्राची भूमिका.
- ब) ग्रामीण गरिबीची कारणे.
- क) वृद्ध लोकांच्या समस्या.
- ड) तरुणांमधील बेरोजगारीची कारणे.
- इ) सामाजिक लेखापरीक्षण आणि वकिली.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[2 × 10 = 20]

- अ) पर्यावरणीय जहासाची कारणे आणि परिणामांची चर्चा करा.
- ब) वृद्धांच्या सामाजिक, मानसिक आणि आरोग्याशी संबंधित समस्या स्पष्ट करा.
- क) प्रशासनात नागरी समाज संघटनांची भूमिका स्पष्ट करा.

